

Tract. XI Exam. IV.

gravis, ut ex ea fractionem sigilli Confessionis prudenter timere possit. Quod est rarum. Si Sacerdos ad altare ante consecrationem recordetur peccati mortalis non confessi, & sine scandalo discedere non possit, sufficit eliceret contritionem. Plures causas ad propositionem vide Tract. 12. Exam. 4. n. 32.

XXXIX. Resp. 2. *Sacerdos, si defectu Confessarii in mortal (de quo tamen constitutus fuit) necessitate urgente absque praecita confessione celebravit, quam prius munus confiteatur. Ita statuit, & loquuntur Triad, loco paulo supra citato.*

In his verbis difficultas est circa *quamprimum* quod nulli intelligunt, ut sit idem, ac *suo tempore*, alli *intra triduum*, alli *antequād iterum celebret*, alli esse soium consilium non praeceptum: sed tuum, & probabilius est, esse praeceptum grave, & ly *quamprimum* esse idem, ac *prima occasione*, quam ille Sacerdos peracto Sacro opportune tenetur quādere. Hinc ab Alexandre VII. damnata sunt haec Propositiones n. 38. Mandatini, Tridentini, factum Sacerdotio sacrificant ex necessitate cum peccato mortali, confitendi *quamprimum*, est consilium, non praeceptum. Et n. 39. Illa particula *quamprimum* intelligitur, cum Sacerdos suo tempore confiteatur. An dictum Tridentini praeceptum etiam obliget Laicos, vel Sacerdotes more Laiorum communicantes, vel Missam ab alio coepit compleentes, vide R. 5. loco citato ex Tract. 12.

XL. Resp. 3. Ad illa Sacramenta (praeferre Eucharistiam sine novo peccato conficiendam) non sufficit atritio cognita, nec tamen necessaria, & sub praecepto requiri contrito in se vere talis, sed suffici contrito existimata. Confessio vero, si sit copia Confessarii, soluta est de consilio.

Ratio 2. p. Juxta dicta minister in sanctitate debet conformari agenti principali, scilicet Deo: sed homo non sanctificatur per attritionem, præserit cognitam ut talem. Ergo.

Ratio 2. p. Aliquam obligare ad contritionem in se tales, est intolerabile, & infinitos causat scrupulos: cum contrito non possit naturaliter cognosci: vel certe homini dat occasio naturaliter judicandi se esse in gratia.

3. & 4. Post sequuntur ex dictis.

Oppono coram, in quo subito quis vocatur ad ministrandum Sacramentum Poenitentie moribundo, ut vix habeat tempus elicendi contritionem.

Resp. Nam in eo casu teneri ad contritionem. Quia contrito cum sit actus spiritualis à potentia spirituali nimis à voluntate elicitus, potest haberi in instanti, aut saltem brevissima temporis mora, ob quam brevissimum temporis non tollitur potentia ad contritionem, licet eam faciat difficilem, difficultas autem non tollit obligationem, si præceptum absolute impleri possit ceteris paribus.

QUÆRERO IX. Scisne dare aliquam rationem congruentiam, cut in Nova Lega nec plura nec pauciora sint Sacra menta quam septem? Et quis inter illa ordo, ac preeminentia? Quæ necessitas eorum? Quæ differentia?

XI. Dicit in titulo, *aliquam rationem congruentiam*; nolo enim hic cum Hæretici inter controversiam de septenario Sacramentorum numero, utpote qua ad intentum hujus operis non spectat. Unde ad 1. p. Quæsiti.

Resp. 1. Ratio à priori est voluntas Christi, sed Ratio congruentia est, quam dat S. Thom. hic q. 65. art. 1. in c. Christus Sacra menta instituit ut causas instrumentales vitæ spiritualis ad perficiendum hominem, tum in se, tum in ordine ad alios, juxta ritum Religionis Christianæ: sed ad hoc sunt septem necessaria. Ergo Min. declaratur ex analogia vita spiritualis ad corporalem. Nam in vita corporali homo prius generatur, seu incipit esse, & vivere: cui in vita spirituali correspondet Baptismus, per quem homo spiritualiter regeneratur, & accipit primum esse, ac primam vitam spirituali. In vita corporali homo augetur, & ad perfectam quantitatem perducitur, cui

in vita spirituali correspondet *Confirmatio*, per quam homini datur virtus, & robur spirituale. 2. In vita corporali homo nutritur, & huic correspondet Eucharistia. 4. In vita corporali homo per medicinas liberatur ab infirmitatibus corporis, & huic respondet Poenitentia liberans hominem ab infirmitatibus animæ, numerum peccatis. 5. In vita corporali homo per alia remedia liberatur à reliquo morbi, & restituatur integræ sanitati, & huic in vita spirituali correspondet Extrema Unctio, qua sublati peccatorum reliqui, homo restitutus pristinae sanitati spirituali. Et hisce perficitur homo in seipso. In ordine ad alios perficitur, vel accipiendo potestatem regendi multitudinem, & huic in vita spirituali correspondet Ordo, quo confert potestas spiritualis super populum Christianum. Vel perficitur in ordine ad alios, populum propagando, cui in vita spirituali correspondet Sacramentum Matrimonii, quo populus fidei augetur. Ergo.

XLII. Resp. 2. Ordine generationis, & per se Sacra menta nova Legis se ita precedunt, ut mox explicatum fuit.

Et colligit ex Analogia vite spiritualis ad corporalem. Dicitur, *per se*, quia per accidentem bene sumitur Eucharistia, uti & Poenitentia, ante Confirmationem, non tamen ante Baptismum, qui est omnium Sacramentorum iunctio: item aliquando deponit Poenitentia, & Eucharistia post Extremam Unctionem, morbo diuersus durante. Quod Ordo, & Matrimonium sunt postrema, est quia, ut at S. Thom. art. 2, sicut unum est prius quam multitudine, ita Sacra menta, quia ordinantur ad perfectionem unius personæ, procedunt ea, quæ ordinantur ad perfectionem multitudinis. Matrimonium autem ponitur post Ordinem, eo, quod minus participat de ratione vite spiritualis, ad quam ordinantur Sacra menta.

XLIII. Resp. 3. Loquendo de dignitate, Sacra mentum Eucharistia simpliciter est potissimum inter alia Sacra menta. Ita S. D. art. 3.

Ratio sive 3. Tum quia in eo substantialiter continetur ipse Christus, in aliis autem Sacra mentis continetur solum quedam virtus instrumentalis participata a Christo. Tum etiam, quia alia Sacra menta ordinantur ad Eucharistiam, ut ad finem; Ordo ad eam concordans, Baptismus ad recipiendum; in quo etiam perficitur aliquis per Confirmationem, ut non vereatur se subtrahere a tali Sacramento: per Poenitentiam autem, & Extremam Unctionem, preparatur homo ad dignè sumendum Corpus Christi. Matrimonium salem sua significacione attingit Eucharistiam, in quantum significat coniunctionem Christi, & Ecclesiae.

Hic igitur difficultas circa hoc, quod dicit S. Thom. hominem per Extremam Unctionem disponi ad Eucharistiam, cum tamen haec deus in firmis ante illam. Sed sensus est: quia virtute Sacra menta Poenitentia remittunt peccata. Extrema Unctio autem tollit earum reliquias, id est præviè recipiendo haec Sacra menta, anima infirmi disponitur ad percipiendum fructum Eucharistie. Hinc, & antiquitus Extrema Unctio conferbante Communionem, quod & de facto licetum est: quod autem de facto non semper id fiat, est, quia non superest tempus aut occasio, nam nullus potest dari Extrema Unctio, quibus non potest dari Eucharistia, ut experientia testatur.

Nota, quod Eucharistia non conferat primam gratiam, sicut Baptismus, non est propter ejus imperfectionem, sed ob perfectionem: quia ratione excellens sicut in subiecto prærequirit maiorem dispositionem, adeoque, & statim gratia.

XLIV. Resp. 4. Necessitatem Sacramentorum S. D. art. 4. in c. explicit, dicens: *Necessarium respectu finis (de quo nunc loquimur) dicunt aliquid dupliciter, uno modo, rite quo non potest haberi finis, sicut clavis est necessarium rite humanae, & hoc est simpliciter necessarium ad finem. Alio modo dicitur necessarium id, sive quo non habetur finis ita convenienter, sicut equus ne-*

De Sacramentis in communione.

necessarium est ad iter. Hoc autem non est simpliciter necessarium ad finem. Primo igitur modo necessitatis sunt tria Sacra menta necessaria: duo quidem persone singulare, Baptismus quidem simpliciter, & absolute, Poenitentia autem supposito peccato mortali post Baptismum, Sacramentum autem Ordinis est necessarium Ecclesia, quia ab illo non est Gubernator, populus corret, ut dicitur Propt. 11. Sed secunda sunt necessaria alia Sacra menta: nam Confirmatio quadammodo servit Baptismum, Extrema Unctio Poenitentiam: Matrimonium vero Ecclesia multitudinem per propagationem convertit. Hæc s. Thom.

Oppono: Sicut de Baptismo dicitur, nisi res renatus fuerit, & c. ita de Eucharistia Joan. 6. Nisi manducaveritis, &c. non habebitis vitam in vobis. Ergo sunt pars necessitatis.

Ad hoc S. D. ibidem ad 2. ait illud verbum Domini intelligentem est de spirituali manutentione, & non de sacra mentali: ut exponit S. Aug. super Joan. tr. 26. & 27. tom. 9. De quo infra plus. Tr. 12. Ex. 1. n. 4.

XLV. R. 5. Sacra menta species differunt penes effectus suis primarios, nimis gratias Sacra mentales, quas per se causant.

Declarator: Baptismus causat gratiam regen-sationem, Confirmatione roborantem, Eucharistia nutrientem, seu cibantem, Poenitentia somontem; Extrema Unctio reliquias peccatorum abstergent; Ordo causat gratiam, que ministrum idoneum facit ad peragendam Sacra Officia in Ecclesia. Matrimonium causat gratiam, quia Conjugum animi onus per amorem, & quia juventus ad onera Matrimonii portanda, & ad Ecclesiæ fidem multiplicandam corporaliter, & spiritualiter.

XLVI. Resp. 6. Variaz adhuc sunt differentiae inter nova Legis Sacra menta. 1. Aliqua consistunt in se, seu in actione transiente, ut sunt omnia præter Eucharistiam, quia sola consistit in se permanente, postquam consecratio transit, nimis in speciebus consecratis. 2. Aliqua sunt inalterabiles, nimis in tria, quæ characterem imprimunt; alia iterantur, sed Matrimonium nonnius defuncto uno conjugi. 3. Aliqua sunt Sacra menta mortuorum, alia vivorum, ut explicantur est in Ex. 2. n. 19. Not. 3. 4. Alia necessaria, alia non necessaria, ut declaratur est in R. 4. 5. Alla formata, alia informata, sibi nomine forma non intelliguntur essentialis forma Sacra menta, sed effectus nimis gratia, que per Antoniom sicut vocatur *forma*, decor, & pulchritudine animæ, quæ deficiente, illa coram Deo manet informis vel deformis. Sacramentum ergo formatum est, quod non solum suscipitur validè sed etiam licite, & cum fructu, seu effectu. Informata est, quod est quidem validum, sed proper obiceo peccati non causat gratiam. Hoc de aliis Sacra mentis præter Poenitentiam facile capitur, quia in Sacramento Poenitentie ipsi actus Poenitentis sunt dispositio ad gratiam, & partes essentiales ejus. Cuius exceptio patet infra in proprio loco.

XLVII. Resp. 7. In quois Sacra menta tria sunt consideranda. 1. Id quod est *Sacramentum tantum*, nimis quod significat (scilicet gratiam) & non significatur, v. gr. abluto cum verbis in Baptismo. 2. *Res tantum* nimis id, quod significatur, & non significatur, & est gratia. 3. *Res*, & *Sacramentum simul*, quod significatur, & significatur, & est v. g. Character in illis Sacra mentis, quæ eum imprimunt) qui significatur per ablutionem, & significatur gratiam.

Declarator de quois Sacra menta. De Baptismo jam dictum est, & clare docet S. Thom. hic q. 66. art. 1. in corp. Eodem modo dicendum est de aliis duabus Sacra mentis Characterem imprimibus, ut actio, in qua consistunt, si Sacramentum tantum, Character res, & Sacramentum simul; gratia res tantum. In Eucharistia Species consecrata sunt Sacra menta tantum, quia significant gratiam: Corpus & Sanguis Christi res, & Sacramentum simul, quia significant gratiam, & significatur a Speciebus. In Poenitentia

Sacramentum tantum sunt actus externi penitentis, quia significant gratiam: res, & Sacramentum simul est dolor interius, qui ab actu externo significat gratiam. In Extrema Unctione Sacramentum tantum est Uncio sub prescripta verborum forma: res & Sacramentum simul est quidam animi hilaritas, seu interna devo-tio, quæ ab illo non est Gubernator, populus corret, ut dicitur Propt. 11. Sed secunda sunt necessaria alia Sacra menta: nam Confirmatio quadammodo servit Baptismum, Extrema Unctio Poenitentiam: Matrimonium vero Ecclesia multitudinem per propagationem convertit. Hæc s. Thom.

Oppono: Sicut de Baptismo dicitur, nisi res renatus fuerit, & c. ita de Eucharistia Joan. 6. Nisi manducaveritis, &c. non habebitis vitam in vobis. Ergo sunt pars necessitatis.

EXAMEN V.

De Baptismo, ejus Ministro, necessitate, subiecto, & effectu.

De quo S. Thomas, q. 66, utque ad 69, includit.

Q. UÆRERO I. Quid est Baptismus? Quando instituuntur?

LXVIII. Resp. 1. Baptismus physicè sumptus, seu in quantum est compositum ex materia, & forma, ut partibus physicis sive quasi physicis, definitur a S. Thom. hic q. 66. art. 1. in c. ex Mag. Sent. quod sit abluto corporis exterior facta sub prescripta verborum forma. Sumpcio vero metaphysicè, seu ut constat ex genere, & differentia, definitur, quod sit Sacramentum regenerationis, seu Sacramentum. Nova Legis, ad spiritualem hominum regenerationem a Christo institutum.

Ratio patet ex Legibus bona definitionis.

Resp. 2. Christus Baptismum instituit ante suam Passionem, nimis quando in Jordane baptizatus est. Ita S. Th. q. 66. art. 2.

Ratio S. D. est: Tunc videatur aliquod Sacra mentum instituit, quando accepit virtutem producendi suum effectum, scilicet gratiam: sed hanc virtutem Baptismus accepit, quando Christus fuit baptizatus, teste S. Augustino dicente: *Ex quo Christus aquæ immersitus, ex eo omnium peccata abluit aqua.* Et hoc factum est ante passionem.

Ratio patet ex Legibus bona definitionis.

Resp. 3. Christus hanc institutionem non fecit, aliquem in actu exercito baptizando, sed in actu signatio-nis, ejus materiali designando, & ad gratiae productionem consecrando, formam Baptismi Discipulis tradendo, non quidem eam publice exprimendo, sed vel privatim docendo, vel tradendo in figura SS. Trinitatis Patris & Filii & Spiritus S. qui erant præsentes in signo visibili, nimis Pater in voce, quæ dicebatur: *Hic est Filius meus dilectus: Filius in carne: Spiritus S. in specie Columba.*

Oppono. Communiter dicitur, quod omnia novæ Legis Sacra menta fluenter ex latere Christi pendens in Cruce, & habeant efficaciam ex Passione Christi. Ergo.

Ad hoc dist. ant. Vel quod substantiam, vel quod ultimam suam perfectionem, virutem, & efficaciam, conc. Omnia quoad substantiam, neg. Hic vero sermo est de Baptismo quoad substantiam. Unde S. Th. q. 66. art. 2. ad 1. ait: *Baptismus etiam ante Passionem habebat efficaciam à Christi Passione, in quantum eam prefigurauit, altera tamen, quam Sacra menta veteris Legis.* Nam illa erant figuræ tantum, Baptismus autem ab ipso Christo virtutem habebat justificandi, per cujus virtutem ipsa etiam Passio salutifera fuit. Hec ibi. Baptismus ergo tunc significabit Passionem Christi in fieri, & exhibendam, sic tamen, ut actualiter Christi merita jam operarentur in illo. Et ad 3. ibid. ait: *Quod illa Christi verba ante Passiōnem ad Nicodemum dicta, nisi quis renatus fuerit ex aqua,*

& Spir. S. &c. magis videantur ad futurum respicere, quam ad praesens tempus. Quia solùm fuit privatum cum Nicodemo colloquium: præceptum autem generale debet poni publicè. Vel potest dicere, quod fuit Lex prolatæ, sed nondum promulgata.

XLIX. Resp. 4. Præceptum de Baptismo seu obligatio, & necessitas utendi Baptismo, fuit hominibus indicita non ante sed post Passionem, & Resurrectionem. Ita S. Th. art. 2. citato in c.

Ratio: Præceptum Baptismi non incepit prius, quam præceptum Mosaycum, & Circumcisio, cessavit; sed hoc non cessavit ante Passionem, & Resurrectionem Christi. Ergo. Min. prob. Christus Matth. 5. dixit: *Nos vnu solvere Legem, sed adimplere: sed Lex non fuit adēquāte implēta; nisi quod Christus in Cruce exterritorum dixit: Consummatum est: Tunc enim incepit Sacerdotium Christi, utpote seipsum in aera Crucis Patri offerentem, consequenter, & Sacerdotium vetus cum Legē transfertis. Ergo.*

Nota, quod *ly consummatum est*, comprehendat Passionem simul, & Resurrectionem; quia ambo integrum unum totalem Redemptoris nostra motum, qui duos habet terminos, scilicet *à quo*, qui est mortis Christi, quia destructione fuit peccatum, & *ad quem*, qui est Resurrexio, vitam spiritualem anima consummans, hinc Christus *ly consummatum est* reulit quidem ad mortem, non tamen præscindendo à Resurrectione. Et hoc volunt SS. PP. dicentes, Baptismum fuisse institutum post resurrectionem, loquentes de institutione completa, quod obligationem. Nam aliud est instaurare quodam substitutione, aliud quod obligationem. Hoc secundum est actus Legislatori, non primum, qua tale.

Opponit 1. Si Baptismus ante Christi Passionem non fuit de præcepto, ergo Circumcisio manxit in præcepto, & Baptismus solidus de consilio.

2. Baptismus est principium totius fidei Christi: sed ante Passionem tenebantur Iudei in Christum credere, ergo & baptizati.

3. Adventus veritatis cessat figura: sed Christus est veritas, ergo figura, seu Lex vetus statim cessavit, Christo nato.

4. Quid si in die mortis Christi vel Sabbato sequenti aliquis infans implevisset diem octavum, fuisse circumcidendum?

5. Christus Euchristianus complete, & cum obligatione institutus ante Passionem, ergo & Baptismum: quia per hunc homo ad illam ordinatur.

Ad 1. dico, cum Cabrera, quod Circumcisio in veteri Legi duplice habuit finem. Primus est remissio peccati Originalis, secundus profectio Legis Moseyac. Ad primum Circumcisio non fuit de præcepto, benè tamen ad secundum. Unde ad primum tam Circumcisio quam Baptismus erat solùm de consilio, & per utrumlibet horum mediorum poterat deleri Originaliter.

Ad 2. dist. maj. Fidei Christi iam suscepere, seu protestare, sive obligantis, conc. secus, neg. Tenebantur ergo Iudei, & alii credere, Christum esse verum Messiam, sed fidem Christi suscipere, & profiteri nondum tenebantur, quia Christus id notandum præcepserat. Immo Gentiles tunc fuisse salvati profitingo Legem nature, vel Legem scriptam, seu Circumcisio.

Ad 3. maj. est vera, si veritas sit in suo termino, & complemento, ut erat in Passione, & Resurrectione.

Ad 4. dicitur cum Nugno, quod Pater, eti potuisse, obligatis tamen non fuisse illum infantem circumcidere, sed potuisset baptizare statim, aut exspectare usque post Resurrectionem.

Ad 5. ait S. D. infra q. 73. art. 5. ad 4. Instituere responderet ordini intentionis, Sacramentum autem Eucharistie, quamvis sit posterioris Baptismo in institutione, est tamen prius Baptismo in perceptione, & debito præsestiti, subdit S. D. Vel potest dicere, quod Baptismus jam erat aliquanter institutus in ipso

Christi Baptismo. Unde, & jam aliqui ipso Christi Baptismo erant baptizati, ut sequitur Joan. 3.

L. Lex vnu fuit mortua, ejusque obligatio cessavit, & Lex Evangelica, ac præceptum Baptismi incepit, non in die Pentecostes, sed statim post Resurrectionem, quando Christus Matth. ult. Discipulis apparet, Legem Baptismi publicè promulgavit, dicens: *data est mihi omnis potestas in Celo, & in terra: Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.*

Ratio: patet ex ipsi Christi verbis, ut potest præceptum continentibus. Dein per illud Christi *Consummatum est*, omnes antiquæ Legis figure sunt implætae.

Opponit 1. Apostoli Legem Christi non proposeunt populo usque ad Pentecosten. Ergo nec Lex Baptismi ante fuit promulgata.

2. Ipsi Apostoli post Resurrectionem servarunt Circumcisionem, & quosdam alios ritus Veteris Legis: quia de causa Paulus reprehendit Petrum, circa Legiam nimis sollicitum, qui tamen ipse (nimis Paulus) circumcidit Timotheum, Act. 16. Ergo.

Ad 1. patet R. supra Tract. 6. Exam. 5. n. 57. in Not.

Ad 2. neg. cons. Nam licet post Resurrectionem Christi Lex vnu fuerit mortua, non tamen erat statim mortifera, seu per sui usum indicens peccatum mortale: nec omnino iniuriosa, sed hominibus bona fide, & ex ignorantia eam observantibus (ne essent destituti omni salutis remedio) proderat ad salutem, Deo (qui neminem vult perire) sic acceptante. Unde Legalia non incepérunt esse mortifera, nisi quadragessimo circiter post Christi mortem anno, & templo Jerosolymitano cum Republica Iudaica à Romanis Imperatoribus everto. Vel pauci alteri dici potest, quod ante Lex vnu fuerit mortua, apud scientes Legem Christi, non apud invincibiliter ignorantes.

S. Aug. & Angel. Doct. optimam observantiae Legalem pro tunc dant congruentiam. Quis sicut homines mortui aliquantulum servantur, ut honorificentur sepiantur, ita Legalia ab antiquis piè observata, Apostoli (omnibus omnia facti, ut omnes salvos facerent) aliquando retrinerunt, tum ut mortua mater Synagoga sepiantur cum honore, tum etiam, ne Iudei, qui paternas Traditiones cum quadam emulazione colebant, exasperarentur: tum tandem, ne Lex scripta, tam subito rejecta, putarent fusse ex se abominabilis, sicut est Idolorum cultus: S. Paulus autem S. Petrus reprehendit idem, quia in Legaliis bus præ se fererat zelum quodammodo excessivum.

QUÆRO II. Quæ materia, quæ forma, quis Minister Baptismi?

II. Resp. 1. Materia proxima, seu quæ immediate à forma, seu verbis informatur, est ablution. Ita sentiunt omnes Christiani, potest tamen validè conferri Baptismus, vel per immersionem, vel per aspergitionem, vel per affusionem, vel per ablutionem: ablution autem nunc est in consuetudine Ecclesie, quæ servandâ est, ubi fieri potest: tripla ablution, vel imersione.

Resp. 2. Si quis intendat alterum occidere submergendo eum in aqua, & simul baptizare, eaque intentione eum projecat in flumen, vel puteum, vel rær baptizat.

Ratio: Quia adest debita materia, forma, & intentio ministri, quæ non annulantur per intentionem occidendi. Nec de necessitate Baptismi per immersionem collati est emersio. Si vero puer è manibus tuis casu decidetur in fontem, & proferre formam, non eset baptizatus defectu intentionis.

Resp. 3. Materia remota Baptismi est sola aqua elementaris, unde Baptismus potest fieri validè in quilibet tali aqua, qualitercumque transmutata, modo non solvatur species aquæ, secus si species aquæ solvatur. Ita docet S. Thom. art. 3. & 4.

Ratio: Quia Christus sic instituit. Nota tamen quod extra necessitatem sub peccato mortali adhiben-

De Baptismo.

da est aqua de fonte sacro, & benedicta.

Resp. 4. Forma Baptismi est hæc: ego te baptizo in nomine Patris & Filii & Spiritus S. In quocumque idiomatico proferatur. Servanda tamen est consuetudo Ecclesiæ pro possibili.

Nota hic inter Propositiones ab Alex. VIII. damnatas n. 27. etiam esse istam: Valuit aliquando Baptismus sub hac forma collatus: In nomine Patris, &c. prætermissis illis: Ego te baptizo.

Notandum quod de essentia hujus formas sit, ut exprimatur actus baptizandi, persona baptizandi per ly Te, Vos, vel dominacionem vestram, & directè tres personæ divinas, ut patet ex verbis Christi Matth. ult. Non tamen est de necessitate, ut exprimatur persona Ministri. Nam Graci validè baptizant sub hac forma: Baptizatur servus Christi in nomine, &c.

Hic revenditum est ex præcedentibus, qualis requiratur intentio in ministro: quia in eodem dispositio nō anime. Quia mutatio earum annullet Sacramentum. De Baptismi interiterabilitate. Quia requiratur similitas materiae, & formæ. De qua sciendum, quod maior modus baptizandi sit, ut baptizans prius incipiat ablueri, & sic formam proferendo prosequatur ablutionem, à qua non desistat, nisi forma finita. Breve dico, ablution debet esse ante, & post formam.

LII. Resp. 5. Baptizare est proprium officium Presbyterorum, & quidem eorum, qui sunt proprii Parochi, & habent potestatem jurisdictionis in baptizandum, & communique Vicarii. Ita statutum in Jure, & docetur a S. Th. q. 67. art. 2. Diaconus (ut ex formula Ordinationis eius patet) ex proprio suo officio, & vi consecrations sua habet potestatem baptizandi ex commissione Episcopi, vel Presbiteri.

Resp. 6. Hæc doctrina intelligitur de ministro solemnitatis, & Baptismo solemni. Nam minister necessitatis est quilibet homo, non solùm Clericus, sed & Laicus, immo Paganus, & mulier ut patet a S. Thom. art. 3. 4. & 5. modo adhibeant debitam materiam, formam, & intentionem faciendo quod facit vera Ecclesia, vel quod Christus in Sacramentis insituit.

Ratio: Cum hoc Sacramentum sit maxima necessitas, conveniens erat, ut haberet Ministrum validem de communem, & obviū, maxime in articulo necessitatibus.

Resp. 7. Occurrente necessitate inter Ministros servandos est ordo.

Decidit hoc S. D. art. 4. in c. dicens: Quia caput mulieris est vir, & caput viri est Christus, i. Cor. 11. non debet mulier baptizare, si adsit copia viri, sicut nec Laicus presente Clerico, nec Clericus presente Sacerdote; qui tamen potest Baptizare, praesente Episcopo, eo quod hoc pertinet ad Officium Sacerdotalium. Ergo.

Nota. Posse interdum esse expeditius, ut mulier modo baptizandi instruta, v. gr. obstetrica baptizet presente viro seculari ignaro, immo interdum etiam presente Parochio propero decantem, ut si fetus non possit integer ex utero matris educi. Cum proinde frequenter contingat pueros in necessitate existentes ab obstetricibus baptizari, probabilitate & unitate est, eas sub mortali teneat discrete & bene callere formam, & materiam baptizandi cum debita intentione. Cui rei ipsi statutum Parochi, eorumque cooperatores invigilare tenentur.

Resp. 8. A. & quomodo plures possint simul unum baptizare, explicat S. Thom. art. 6. in c. dicens: Caso qui contentiosè uterque aliquem baptizare conatur, manifestus est, quod ille, qui prius verba proferret, dare Baptismi Sacramentum, aliis vero nihil faceret; eti verbis pronuntiante presumebat, esset puniendus tamquam rebaptizator. Si autem omnino simil ambo verba proferrent, & hominem immergerent, aut aspergerent, essent puniendi de inordinato modo baptizandi, & non de iteratione Baptismi; Quia uterque intenderet non baptizatum baptizare, & uterque, quantum est de se, baptizare,

Nec tradenter aliud, & aliud Sacramentum, sed Christus, qui est unus interius baptizans, unum Sacramentum per utrumque conferret. Hæc ibi. Agerent enim tamquam materialiter plura instrumenta in virtute unius causa principalis, scilicet Dei.

LIII. *Quid sentis de Christo;* an ipse per se aliquos baptizaverit?

Ad hoc dico cum S. Thom. infra q. 84. art. 7. ad 4. ubi ait: Christus non est usus Baptismi, quem ipse instituit; sed est baptizatus Baptismo Joannis. Sed nec etiam activè usus est suo ministerio, quia ipse non baptizabat communiter, sed discipuli eius, ut dicitur Joan. 4. Quamvis credendum sit, quod Discipulos suos baptizaverit, ut S. Aug. dicit ad Seleucianum. Hæc ibi. Ut & utram Charismatam Matrem.

LIV. Qui facit Sacerdos simul vocatus ad baptizandum infantem, & absolvendum adulterum, quoniam alterius (qui alteri postponitur) certò morietur sine Sacramento?

Dico: Curat ut infans baptizetur per sacramentum, ipse vero succurrat moribundo adulto.

Si nemo est qui videatur posse rectè baptizare?

Dico: quod Sacerdos in eo casu debeat infantem preferre.

Ratio: Quia iuxta S. Th. infra q. 83. art. 6. occurrente difficultate semper arripiendum est illud, quod habet minus de periculo; Sed adulitus (cum per contritionem & Sacramenti votum salvari possit) in minori periculo, quan parvulus, quia hic certò perficit, nisi baptizetur. Ergo.

QUÆRO III. Quæ est necessitas Baptismi?

LV. Resp. 1. Omnes homines sub periculo dispensationis utero sanctificati.

1. Pars illo Christi: nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c.

2. Parte docetur, & probatur a S. Thom. hic q. 68. art. 1. ad 3. dicente: Illi qui sunt sanctificati in utero, consequuntur quidem gratiam emanudantem à peccato originali, non tamen ex hoc ipso consequuntur characterem, quo Christo configurantur. Et proprius hoc necessitatis est eos baptizari, ut per susceptionem characteris alii membris Christi conformentur.

Opponit: Parentes baptizati non habent peccatum originale, cum sint ab eo mundati. Ergo saltem filii parentium baptizantur non sunt necessari baptizandi quod illud a parentibus, eo parentibus, contrahentes non poterunt.

Hoc S. D. solvit hic q. 68. art. 1. ad 2. remittens se ad 1. 2. q. 81. a. 3. ad 2. ubi ait: Peccatum Originale per Baptismum auferitur restat, in quantum anima recuperat gratiam, quantum ad mentem, remittit tamen tamponem Baptismi. Non enim Parentes generant in quantum sunt renovati per Baptismum, sed in quantum retinent adhuc aliquid de vestutis primi peccati. Ergo ibi.

Resps. 2. De facto, & secundum ordinariam Dei Legem extra casum Martirii Baptismus in re suscepimus est parvulus simpliciter ad salutem necessarius, ita ut non sufficiat votum Baptismi à Parentibus, vel allis conceptum, cum aliqua beneficione prolis, aut oblatione eius ad Deum cum invocatione SS. Trinitatis vel cum signo protestativo Fidei in Christum.

Ita patet ex generali voluntate Christi Joan. 3. Nisi quis renatus fuerit, &c. super que verba S. Ambrosius ait: Utique nullum excepti, non infantem, non aliquam preventum necessitate. Idem claret docet S. Aug. l. 3. de Orig. anima c. 3. qui etiam in Epist. 105. & 17. Baptismum in voto parentum excludit dicens, referendum esse ad occulta Dei iudicia, quod parvulorum aliis ad Baptismum perveniant, & salvetur; aliis vero non perveniant, & damnentur, quamvis

Parentes Baptismum exoptent, hunc, quantum est ex se, procurant.

Ratio: Dicunt signum exterritum protestativum Fidei fuit remedium Legis naturae, & scriptae. Ergo Lex gratiae illud abrogavit.

LVI. Oppone 1. Pueri de facto dicuntur baptizari in fide parentum. Ergo.

2. Communiter dicitur, quod propter ius paternum voluntas parentum sit voluntas filiorum.

3. Aliis non salvatur illud. Apostoli: Deus vult omnes homines salvos fieri, quia non daret omnibus media sufficientia ad salutem.

Ad 1. R. sensum esse, non quod pueri verē crederant, sed quia per alium fidem ad Baptismum offererunt, & per Baptismum eis cum gratia infunditur habitus Fidei.

Ad 2. R. intelligi in foro fori de iis quae pater facit pro filio nondum emancipato, non vero de iis, quae concernunt salutem animae.

Ad 3. R. cum Thomistis ex tract. de Prædestinatione, ly dare duplicitate posse sumi. 1. Prout est relativum ad recipere, designaque intrinsecam divinorum auxiliorum receptionem, & applicationem. 2. Prout idem est, ac præparare, & in communione offerre, seu paratum esse, quantum est ex parte sua, eadem conferre. Primo modo Deus non dat omnibus reprobis media, seu auxilia ad salutem sufficientia, sed in peccatis peccati mortali, vel actuali, vel Originalis ea multis denegantur, ut probatur in tract. de Prædestinatione, & docet S. Aug. Epist. 107, ad Vitudinem contra Pelag. dicens: Scimus gratiam Dei non omnibus hominibus dari, scimus eis, quibus datur misericordia Dei gratuita dari, scimus eis, quibus non datur, justo Dei Iudicio non dari. Hæc ille. Si vero ly dare 2. modo sumatur, Deus omnibus reprobis, tam parvulis, quam adultis dat media, & auxilia ad salutem sufficientia, alias enim Deus non haberet sinceram voluntatem salvandi omnes homines. Vide tract. 2. & 3. Vide etiam Tract. 5. Exam. 5. n. 11.

Quid est esse Christianum? Et quod signum Christianum?

Dico 1. Est esse hominem baptismatum, & profite ri fidem Christi. De hoc Hs. Thom. 2. 2. q. 124. art. 5. id 3. sit: Christianus dicitur, qui est Christi; dicitur autem aliquis esse Christi, non solum ex eo, quod habeat fidem Christi, sed etiam ex eo quod Spiritus tuus Christi ad opera virtuosa procedit, secundum illud ad Rom. 8. 2. Si quis Spiritus Christi non habet, hic non est eius.

Nota tamen, non esse idem, esse Christianum, & esse Catholicum. Quia Catholicus est, qui Sacra mento Baptismi initiatus in Ecclesia Dei prefitterit reverentiam Christi; si vero sit baptizatus, & tenet sectam, vel opiniones ab Ecclesia universali, seu Catholicâ, nimis Romanâ alienas, est quidem Christianus, non tamen est Catholicus. Hinc Hæretici sunt quidem Christiani, sed non sunt Catholici. Omnis ergo Catholicus est Christianus, non vero est contra.

Quid si tamen obiecti possent, que tamen habent propriam sedem in tract. de Prædest. & tractatrici à Gonet, disp. 5. art. 5. & 6. videatur specialiter art. 6. 5. object. 2.

Plura argumenta, qua possunt opponi, solum probant de absolute Dei potentia, seu Deum potuisse ita instituire.

LVII. Quid ut Minister ageres, si infans periclitatur in pelle secundaria: qua non potest exi?

Dico: Baptizarem, & baptizare vellet.

Ratio: Quia pueri pro tunc pertinet ad infans, ut puer eius.

Quid si tamen periclitetur non possit expectari perfecta nativitas pueri?

Dico: Debet baptizari in quacumque, etiam minima parte corporis, quae prominet, ut sunt manus, pes, digitus, &c. modò sit mortaliter sensibilis.

Ratio: Quia per eis ablutionem homo dicitur abluitus, rinfusus, aspersus, sicut ex minimo vulnere homo dicitur vulneratus, ex minima macula maculatus, que sunt denominations extinsece. Nec obstat, quod ex minimo colore vel albedine subiectum non dicatur calidum, vel album. Quia haec sunt formæ accidentales inherentes.

Porrò extra casum necessitatis semper ablunda est corporis pars magis principialis, nimis caput, in quo vident omnes sensus, & à cuius ablutione dubitate dicitur homo ablutus: Ita colliguntur ex S. Th. q. 68. art. 11. ad 4.

LVIII. Quid si puer adhuc sit in utero, & periclitetur; obstetrix vero possit manu ad intusum attingere, & abluere?

Dico cum S. Thom. q. 68. art. 11. ad 1. non posse baptizari, probabilis est. Quia ut quis baptizetur, requiritur ut sit natus, debet enim per Baptismum renasci. Sed talis puer non est natus. Ergo.

Non tamen condemnam illam obstrictricem, si sub conditione illius puerum in ea necessitate baptiza-

ret. Oppositum nostræ resolutionis tenent multi DD. qui in casu extremæ necessitatis nativitatem sufficere dicunt illam, quia quis de non homine fit homo. Consule P. Cunilihi.

Ratio: Non debet sciendi, ut puer exratur, & baptizetur. Si prægnans moriatur, & puer vivat, non debet sepeliri, donec exratur puer per scissionem matris. Si mater sit damnata ad mortem, executio sententiae est differenda usque ad partum.

Quid si mater non possit prolem edere? Dico. Non debet sciendi, ut puer exratur, & baptizetur. Si prægnans moriatur, & puer vivat, non debet sepeliri, donec exratur puer per scissionem matris. Si mater sit damnata ad mortem, executio sententiae est differenda usque ad partum.

Quid si Minister, si ei pro Baptismo offeratur monstrum?

Dico: Si judicet esse duas animas rationales, eo quod habeat duo capita, & pectora, debet speciatim baptizare unum post aliud. Si id non possit discerni (aut noster Lublin) prius baptizetur unius determinatio, postea aliud sub conditione, nimis: Si non est baptizatus, Ego te baptizo in nomine, &c.

QUERO IV. Quis est effectus Baptismi?

LIX. Resp. constat ex sapientia dictis, quod effectus eius primarius sit gratia prima sanctificans, regenerativa, seu delens peccatum originali, cui effectui per se adjungitur remissio omnis penae peccatis debitis, quae remissio etiam datur, nisi ex parte subiecti sit obesus, v.g. affectus peccati, etiam solen venialis, v.g. in adulto. Effectus vero secundarius est Character, & facies hominem Christianum. Vide supra hę Exam. 2. & 3. Vide etiam Tract. 5. Exam. 5. n. 11.

Quid est esse Christianum? Et quod signum Christianum?

Dico 1. Est esse hominem baptismatum, & profite ri fidem Christi. De hoc Hs. Thom. 2. 2. q. 124. art. 5. id 3. sit: Christianus dicitur, qui est Christi; dicitur autem aliquis esse Christi, non solum ex eo, quod habeat fidem Christi, sed etiam ex eo quod Spiritus tuus Christi ad opera virtuosa procedit, secundum illud ad Rom. 8. 2. Si quis Spiritus Christi non habet, hic non est eius.

Nota tamen, non esse idem, esse Christianum, & esse Catholicum. Quia Catholicus est, qui Sacra mento Baptismi initiatus in Ecclesia Dei prefitterit reverentiam Christi; si vero sit baptizatus, & tenet sectam, vel opiniones ab Ecclesia universali, seu Catholicâ, nimis Romanâ alienas, est quidem Christianus, non tamen est Catholicus. Hinc Hæretici sunt quidem Christiani, sed non sunt Catholici. Omnis ergo Catholicus est Christianus, non vero est contra.

Quid si tamen obiecti possent, que tamen habent propriam sedem in tract. de Prædest. & tractatrici à Gonet, disp. 5. art. 5. & 6. videatur specialiter art. 6. 5. object. 2.

Plura argumenta, qua possunt opponi, solum probant de absolute Dei potentia, seu Deum potuisse ita instituire.

LX. Quid ut ad formandam Crucem adhibetur dextera? Cur interdum tres, interdum 5. digiti?

Dico 1. Dextra adhibetur idem, quia dignus est, ut ad Dei servitum adhibeantur digniora membra; Sed dextra est dignior, quam sinistra, Ergo.

Dico 2. Trax digitii significant confessionem Tri nitatis personarum in unitate naturæ, quinque digitus cultum vulnerum Christi.

Cur in cruce majori tangendo frontem nominamus Patrem, & Filium tangendo pedius; Spiritum sanctum tangendo utrumque humerum?

Dico, idem, ut significetur, Patrem dici rerum omnium principium, sicut à capite procedit vita in alia corporis membra: & Filium ab eterno procedere ex corde, seu intellectu Patris, ac in tempore in uero Virginis esse conceptionem: tandem Spiritum sanctum velut amorem Divinum ab utroque procedere velut ab uno principio.

Sigilliter formando pollice cruce parvam, signamus primò frontem, tamquam verecundiam sedem, ne verecundemur pro Christo ignominiam pati: Deinde os, & cor, ut utrumque cruce velut signaculo muniantur, ne ex eo quid procedat contra Deum, aut proximum. Porro tangendo frontem, nominamus Patrem ob rationem ante datam. Tangendo nos, nominamus Filium, ac significandum, quod is ex ore Patris procedat. Tangendo seu crucem formando super pec-

pechus, seu cor, nominamus Spiritum Sanctum, quia cor est sedes amoris, & Spiritus Sanctus est amor Divinus.

Quare in Cruce dicitur in nomine, & non in nominibus cum sint tres personæ?

Dico: Us significetur trium Personarum unitas in eadem natura.

QUERO V. Licerne infidelium pueros, baptizari non debent in amentia constituti. Quidam vero sunt; qui eis non omnino sane mentis existant, in tantum tamen ratione videntur, quod possint de sua salute cogitare, & intelligere Sacramenti virtutem. Et de talibus idem est iudicium sicut de his, qui sane mentis existant, qui baptizantur volentes, non autem invitati. Hæc S. Thom.

In resp. ad 2. S. Doct. dat differentiam respectu Baptismi inter bruta, & furiosos, & amentes, dicens: Quod hi careant usu rationis per accidens, scilicet propter aliquod impedimentum organi corporalis, non autem propter defectum animæ rationalis, sicut bruta. Unde non est de his similis ratio.

LXII. Resp. i. ad 1. partem negative, etiam de publica auctoritate, si sermo sit de infantibus infidelium parentum, qui Principi Christiano subiecti sunt solda civilitate, & politice, & non sunt verae corum mancipia.

Declarat hoc S. D. hic q. 98. art. 10. in c. dicens:

"Pueri infidelium filii, aut habent usum rationis, aut non habent. Si habent, tamen quantum ad ea quae sunt juris divini vel naturalis, incipiunt sua proportiones testatis esse. Et idem propria voluntate invitus parentibus possunt Baptismum suscipere, sicut & Mat. 19. trionum contraferre. Et idem tales licet moneri possunt, & induci ad suscipiendum Baptismum. Si vero non habent usum liberarum arbitrii, secundum dum junctus naturale suat cura parentum, quantum ipi sibi providerere non possunt, unde etiam de pueris antiquorum dicunt, quod salvabuntur in fiducia parentum. Et idem contra justitiam naturalem est, si tales pueri invitus parentibus baptizarentur; sic etiam si tales pueri usum rationis baptizarentur invitus. Eset etiam periculoso taliter filios infidelium baptizari, quia de facie ad infidelitatem redirent propter naturalem affectum ad parentes. Et idem non habet hoc Ecclesie consenserunt, quod filii infidelium invitus parentibus baptizentur. Hec ibi S. D. Et ad 3. art. 5.: Homo ordinatur ad Deum per rationem, per quam Deum cognoscere potest, non inde puer, antequam usum rationis habeat, naturali ordine ordinatur in Deum per rationem parentum, quorum curæ naturaliter subiectæ, & secundum cunctum eorum dispositionem sunt circa ipsum diligenter, via agenda. Hac S. Thom.

Dixi, qui sunt Principi Christiano simili civitatis subiecti. Si enim parentes eti subiectantur propriæ servitler, despotice, & ut mancipia nimis iurum iure bellorum empionis, &c. tunc Parentibus illorum infantum non solum est validus (quod & prima pars supponit sed & licetus). Quia tunc Parentibus nulla fit iuris causa nisi enim Domini eorum filios licet possunt vendere vel donare, ita & Ecclesia jurisdictione subiecti. Ex quo fit, quod eti si tunc dominii in servum & mancipium direxerit, & per se non importet facultatem disponendi circa supernaturalia, bene tamen intendit.

LXIII. Resp. 2. De furiosis, & amentibus pulchritudinem totam explicat S. D. q. 88. art. 12. in c. dicens:

"Circa amentes, & furiosos est distinguendum; quidam enim sunt nativitate tales, nulla habentes lucida intervalla; in quibus etiam nullus usus rationis apparet, & de talibus, quantum ad Baptismum suspectum, videtur esse idem iudicium, & de pueris, qui baptizantur in fide Ecclesie, ut supra dictum est: alii vero sunt amentes, qui ex sana mente, quam habuerunt prius, in amentiam incidunt. Et tales sunt iudicandi secundum voluntatem quam habuerunt, dum sane mentis existent. Et idem si tunc apparuit in eis voluntas suscipiendi Baptismum, debet eis exhiberi in furia, & amentia constituti, etiam si tunc acti contradicant: aliquo si nulla voluntas suscipiendi Baptismum in eis apparuit, dum sane mentis essent, non sunt baptizandi. Quidam vero sunt, qui eti a nativitate fuerint furiosi, vel amentes, habent tamen aliquo lucida intervalla, in quibus recta ratione nisi possunt. Unde si tunc baptizari voluerint, baptizari possunt etiam in amentia constituti. Et debet eis iuxta Confessionem Confessio."

Resp. Ad rimam quesiti primi partem cum Alexandro III. lib. 3. Decretal. iii. 42. c. De quibus. Cuius haec sunt verba: De quibus dubium est, an baptizari fuerint, baptizantur bis verbis premisstis: Si baptizatus est, non te baptizo; sed si nondum baptizatus es, ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen. Rationem assignat Vivianus in Rationali Juris Pontifici, l. c. Si probabilitate dubitatur, an quis fuerit baptizatus, potest baptizari formula hic expressa. Quia in omni dubio probabilitate, ubi agitur de salute animalium, tenendum est certum, & dimittendum incertum. S. Augustinus relatus in cap. Si quis, de Panis, dist. 7. Et quoniam in hoc casu non iteratur Baptismus, cum talis premitat protestationem, quod non intendit baptizare, si illi erat baptizatus, & non videtur iterari, quod nescire esse factum. C. Si nulla, de Consecr. dist. 4. Ideo de quibus dubium, an baptizati fuerint, baptizati fuerint, baptizantur his verbis: Si baptizatus

KKK

es non te baptizo; sed si nondum baptizatus es, ego te baptizo. Et cap. ut in test. & S. Thom. 3. p. q. 66. art. 9. ad 4. ubi in editione Romana facta anno 1619. apud Bartholomaeum Zanetulum citatur in margine ex titulo de Conservatione, dist. 4. cap. 109. 110. 111. & 112. quæ capitulo omnino videantur; iuvabunt enim misericordem ad questionis proposito resolutionem. Conformerter ad hanc decisionem loquitur Augustinus Barbosa in suis Collectanis ad Decretales cap. citato. Ubi nam Secundo expponens hunc textum inquit: Quod ubi dubium aut incertum est, utrum aliquis fuerit baptizatus, debet sub conditione rebaptizari forma hic expressa. Ubi enim adhibita est forma dubia, seu quando sunt opiniones urinque probabiles de validate Sacramenti, vel quando adhibita sufficienti diligentia remaneat dubium, an aliquis sit baptizatus, seu quando mens manet dubia, & neutra pars potest determinari; an Sacramentum sit validum, iterum administrandum esse sub conditione resolvit D. Th. cit. secus dicendum, quando adest leva dubium, seu levius scrupulus, nam iteratio Sacramenti, facta sine causa videtur quadam irrisio Sacramenti, & grave peccatum ex genere suo. In presenti autem casu figura questionis non est leva, sed rationabile, & probabile, & fundatum dubium ex eo quod cum in proœcta ætate pueri, aut puellæ Ana-baptistarum, quando in dogmatisbus sectæ sua sufficienter instruci fuerint, tunc primum baptizari soleari, haec vero neque de substantia recepti Baptismi, neque de circumstantiis memoriam habeat, neque testimonium aliorum de his (ut suppono) haber possit, unde relinquunt grave, & notabile dubium, quod apud prudentem, & maturum Parochum post exactum examen super quinque questionibus, ante resolutionem designatis, incrementum sumet, de quo ipse prudenter potest & debet. Quod si autem, vel unius testis produceretur, de quæ non sit probabilis suspicio mendaci, qui testes se certosci, talem esse baptizatam, et reprobare, se certosci, talem esse baptizatam, et reprobare, se certosci, sufficit ut Baptismus non iteretur. Ita communiter DD.

Ad secundum questionis prime partem: An a baptizante sub conditione, interveniente hoc dubio graui, & probabili, & per circumstantias qualificato incurvator irregularitas?

Resp. Illum qui morali, & probabili diligentia adhibita ut cognoscatur, an sit alias baptizatus, vel non, baptizat alium sub conditione, ut præmissum est, talen non esse irregularum, etiam si contingat tempore esse baptizatum. Ratio est: quia talis revera non baptizat, cum enim conditione illa auctum illum suspendat, actus etiam rebaptizandi manebat suspensus, & inefficax, nihilque operatur. S. Thom. 3. p. q. 66. art. 9. art. 10: Quod ille, qui post adhibitum diligenter eum, ut deo dubitatur, ut legitime si baptizatus bona fide baptizat, sub conditione, nullam culpam committat, atque adeo, nec irregularitatem incurrit, quæ proper culpam hac in re decreta est, immo obsequitur decreto Alexandri III. quod fundamento questionum decidendarum præmissum est.

Ad secundum quæsumus: Utrum post Baptismum sub conditione acceptum debet reperire rebaptizandum omnes confessiones, ut sub dubio irregularis, & institutæ generali confessionem?

Resp. eam mulierem huic morali, & probabili dubio, omnibus ita sollicitè, & prudenter discussi, expositum, non esse obligandum ad confessiones particulas repetendam, neque astringendam esse ad Sacramentalē confessionem generalē faciendam. Nam vel ex parte rei, & in veritate fadi baptizata fuit, tametsi de hoc non constet, sed potius sit timor justus, & existimatio de opposito: quod si in veritate suspect Baptismum, licet non constet ministris Ecclesiæ, confessiones rite, & legitime facte habeant effectum remissoris peccatorum actualium, post Baptismum commissionum, quandoquidem per Baptismum

præcedentem adscripta fuerit congregatiō fidelium Christi, ac per euidentem fuerit deletum, & expiatio peccatum originale, & subiecta jurisdictioni Ecclesiæ, & tribunali judicis Sacramentalis Penitentiae, ad recipiendam absolutionem, adeoque non tenetur retertere præcedentes confessiones. Si vero non fuerit baptismatis lavacro regenerata, ne tunc quidem praemittere oportet Sacramentalē Confessionem, juxta doctrinam, & fundamenta S. Th. q. 68. art. 6. quem sequuntur Theologi.

QUÆR. VI. Quid sentis de loco, & tempore Baptismi, de nomine imponendo, & de Patrini?

Resp. 7. De loco Baptismi Clementina de Baptismo sic statuit: Præsentis probhembus editio, ne quis de cetero in aulis, vel cameris, vel aliis privatis dominis, sed dimittaxat in Ecclesiis, in quibus sunt fontes ad hoc specialetter deputati, aliquos, nisi Regum, vel Principum, quibus valeat hoc in casu deferriri, liberi extinxerit, aut talis necessitas emergerit, propter quam nequeat ad Ecclesiam, absque periculo propter hoc accessus haberi, audeat baptizare. Qui autem secus præsumptus, aut suam in hoc præsentiam exhibetur, taliter per suum Episcopum castigetur, quod alii simili attendere non præsumant. Hæc ibi.

Ex quibus patet, quod Baptismus per se loquendo debet administrari in Ecclesiis, in qua est Baptisterium, & absque necessitate, & privilegio extra eam baptizare sit peccatum mortale. In quibusdam locis idem privilegium prætentandum alii possunt. Unde i. Petri. 2. dicitur: Sicut modo geniti infantes rationabiles sine dolo lac concepiscit. Sed in generatione carnali, licet ex necessitate non requiratur nisi Pater & Mater, attamen ad faciem partum & convenientem pueri educationem, requirunt obstetrix, nutrix, & Pedagogi. Ergo etiam in generatione spirituali requirunt aliquis, qui fungatur vice nutris, & Pedagogi, instruendo baptizatum quasi novitum in his, que pertinent ad fidem, & vitam Christianam; sed talis est Patrini vel Matrina: ergo talis debet adhiberi. Et quidem non solum in Baptismo infantis, sed etiam adulti, non enim adhibetur propter imbecilitatem corporalem, sed spirituale, ut ait S. Th. ibid. ad 3.

Nota, quod haec obligatio instruendi cessest in illis locis, ubi pueri sufficienter instruuntur à Parentibus, Parochi, aliusque Magistris spiritualibus, Prædicatores, &c. sed si hi deficiant, currit obligatio Patrini.

Ratio est. Si in periculo mortis pueri, Baptismus administretur sine Patrino, nullum est peccatum. Porro Trid. sess. 24. cap. 2. circa Patrinos statut, ut unus tantum, sive vir, sive mulier, vel ad summum unus, & una baptizatio de Baptismo suscipiant, mandat deinde Parochio, ut coram nomina in libro describat, docueatque eos, quam contraxerint cognationem. De qua infra in tract. de Matrin. de Cognitione. Ne ignorantia excusari videantur, subdit: Si illi ultra designatos baptizatio tetigerint, cognationem spirituale nullo modo contrahat.

Ex quibus patet, quod non possint esse duo Paro-chini unius sexus. Et si plures, quam unus, & una adhibeantur (uti in quibusdam locis pauperes faciunt, ut stipendi lucentur) reliqui solum debent assistere, sed infantem non levare, nec eorum nomina libro inscripsi.

Ratio 7. Excludatur a munere Patrini. 1. Qui non est Baptizatus. 2. Criminatus ab publice infamis. 3. Monachi & Abbatibus. Circa Abbatibus tamen in quibusdam locis contrarium practicatur. 4. Tuiti, & probabili est, quod Catholicos non licet uillatenus adhibere Patrinos hereticos, tum ratione scandali, tum etiam quia esset quasi protestatio falsæ Religionis: quia indubie nonnulli de sua sece stontristi sunt. Si se offensat causus aliquis extraordinarius, in quo id visideatur conveniens, vel consultum insistendo sententia Laymanni, viderint illi, & judicent (quorum interest) cause rationalitatem. In locis misticæ Religionis, v. g. in Germania, facilius excusatur Catholicus, si agat Patrino prolix parentum. Acatholiticorum baptizante Prædicante, protestans quod infantem suscipiat iuxta morem Ecclesie Romanae. Quia in hoc causa minus malum timerat, immo sperari potest magis bonum circa prolem, casu quo illa Parentibus destitueretur. In his omnibus pro circumstantiis loci, temporis, & Personarum requirunt prudens iudicium, & impossibile est, unam certam pro omni caso statuere Regulam.

Ratio 8. Debet rebaptizari proles in necessitate baptizata ab obsterice? 3. Vel extra necessitatem ab hereticis ministro? 3. Vel exposita ad portam Ecclesiæ, aut Hospitalis? 4. Vel etiam adulitus Hereticus ad fidem Catholicam conversus in nomine solus Christi baptizatus?

LXVII. Resp. 4. Inconveniens est, ut baptizando imponatur nomen ab aliquo Gentili desumptum. Hinc Parochio, Parentibus, & Patrini incumbit curare, ut ei imponatur nomen alius Sancti, vel veteris Testa-

tamenti, v. g. Abralæ, Eliæ, Daniels, &c. vel Novi. Non tamen est peccatum imponere nomen hominis, quem Ecclesia nondum canonizavit.

LXVIII. Resp. 5. In Baptismo debet adhiberi aliqua, vel aliquis, qui baptizandum lever de sacro Fonte, exinde dicitus Patrinus, vel Matrina.

Ratio est: quam dat S. D. hic q. 67. art. 7. in c. & ad 2. Spiritualis regeneratio, quia fit per Baptismum, assimilatur quoddammodo generationi carnali. Unde i. Petri. 2. dicitur: Sicut modo geniti infantes rationabiles sine dolo lac concepiscit. Sed in generatione carnali, licet ex necessitate non requiratur nisi Pater & Mater, attamen ad faciem partum & conuenientem pueri educationem, requirunt obstetrix, nutrix, & Pedagogi. Ergo etiam in generatione spirituali requirunt aliquis, qui fungatur vice nutris,

& Pedagogi, instruendo baptizatum quasi novitum in his, que pertinent ad fidem, & vitam Christianam; sed talis est Patrini vel Matrina: ergo talis debet adhiberi. Et quidem non solum in Baptismo infantis, sed etiam adulti, non enim adhibetur propter imbecilitatem corporalem, sed spirituale, ut ait S. Th. ibid. ad 3.

Nota, quod haec obligatio instruendi cessest in illis locis, ubi pueri sufficienter instruuntur à Parentibus, Parochi, aliusque Magistris spiritualibus, Prædicatores, &c. sed si hi deficiant, currit obligatio Patrini.

Ratio 6. Si in periculo mortis pueri, Baptismus administretur sine Patrino, nullum est peccatum. Porro Trid. sess. 24. cap. 2. circa Patrinos statut, ut unus tantum, sive vir, sive mulier, vel ad summum unus, & una baptizatio de Baptismo suscipiant, mandat deinde Parochio, ut coram nomina in libro describat, docueatque eos, quam contraxerint cognationem. De qua infra in tract. de Matrin. de Cognitione. Ne ignorantia excusari videantur, subdit: Si illi ultra designatos baptizatio tetigerint, cognationem spirituale nullo modo contrahat.

Ex quibus patet, quod non possint esse duo Paro-chini unius sexus. Et si plures, quam unus, & una adhibeantur (uti in quibusdam locis pauperes faciunt, ut stipendi lucentur) reliqui solum debent assistere, sed infantem non levare, nec eorum nomina libro inscripsi.

Ratio 7. Excludatur a munere Patrini. 1. Qui non est Baptizatus. 2. Criminatus ab publice infamis. 3. Monachi & Abbatibus. Circa Abbatibus tamen in quibusdam locis contrarium practicatur. 4. Tuiti, & probabili est, quod Catholicos non licet uillatenus adhibere Patrinos hereticos, tum ratione scandali, tum etiam quia esset quasi protestatio falsæ Religionis:

qui indubie nonnulli de sua sece stontristi sunt. Si se offensat causus aliquis extraordinarius, in quo id visideatur conveniens, vel consultum insistendo sententia Laymanni, viderint illi, & judicent (quorum interest) cause rationalitatem. In locis misticæ Religionis, v. g. in Germania, facilius excusatur Catholicus, si agat Patrino prolix parentum. Acatholiticorum baptizante Prædicante, protestans quod infantem suscipiat iuxta morem Ecclesie Romanae. Quia in hoc causa minus malum timerat, immo sperari potest magis bonum circa prolem, casu quo illa Parentibus destitueretur. In his omnibus pro circumstantiis loci, temporis, & Personarum requirunt prudens iudicium, & impossibile est, unam certam pro omni caso statuere Regulam.

Ratio 8. Debet rebaptizari proles in necessitate baptizata ab obsterice? 3. Vel extra necessitatem ab hereticis ministro? 3. Vel exposita ad portam Ecclesiæ, aut Hospitalis? 4. Vel etiam adulitus Hereticus ad fidem Catholicam conversus in nomine solus Christi baptizatus?

LXVII. Resp. 4. Inconveniens est, ut baptizando imponatur nomen ab aliquo Gentili desumptum. Hinc Parochio, Parentibus, & Patrini incumbit curare, ut ei imponatur nomen alius Sancti, vel veteris Testa-

tamenti; v. g. Abralæ, Eliæ, Daniels, &c. vel Novi. Non tamen est peccatum imponere nomen hominis, quem Ecclesia nondum canonizavit.

LXVIII. Resp. 5. In Baptismo debet adhiberi aliqua, vel aliquis, qui baptizandum lever de sacro Fonte, exinde dicitus Patrinus, vel Matrina.

Ratio est: quam dat S. D. hic q. 67. art. 7. in c. & ad 2. Spiritualis regeneratio, quia fit per Baptismum, assimilatur quoddammodo generationi carnali. Unde i. Petri. 2. dicitur: Sicut modo geniti infantes rationabiles sine dolo lac concepiscit. Sed in generatione carnali, licet ex necessitate non requiratur nisi Pater & Mater, attamen ad faciem partum & conuenientem pueri educationem, requirunt obstetrix, nutrix, & Pedagogi. Ergo etiam in generatione spirituali requirunt aliquis, qui fungatur vice nutris,

& Pedagogi, instruendo baptizatum quasi novitum in his, que pertinent ad fidem, & vitam Christianam; sed talis est Patrini vel Matrina: ergo talis debet adhiberi. Et quidem non solum in Baptismo infantis, sed etiam adulti, non enim adhibetur propter imbecilitatem corporalem, sed spirituale, ut ait S. Th. ibid. ad 3.

Nota, quod haec obligatio instruendi cessest in illis locis, ubi pueri sufficienter instruuntur à Parentibus, Parochi, aliusque Magistris spiritualibus, Prædicatores, &c. sed si hi deficiant, currit obligatio Patrini.

Ratio est: Quia non adest moralis certitudo de Baptismo. Et in dubio semper inclinandum est in favorem baptizandi, ne salus eius periclitetur, ob quam eandem rationem sub conditione sunt rebaptizandi, si præter illam schedulam nullo alio modo possit haberi certitudo, quia illa schedula non facit certitudinem etiam moralem, cum non sciatur a quo sit appensum, vel quomodo baptismus collatus, vel à quoniam ab obsterice de qua ante.

Dixi, sub conditione, quia eam apponendo occurrente necessitate, & casu dubio, videatur non irrogari irreverentia Sacramento. Unde S. Thom. hic q. 66. art. 9. ad 4. art. 10: De quibus dubius est, an baptizatus fuerint, baptizentur his verbis præmissis; si baptizatus es, ego non te baptizo, sed si non, dum baptizatus es, ego te baptizo in nomine, &c. Non enim videatur iterari, quod nescitur esse factum.

Quæro VIII. Quid sentis de matre ex illico concubiti parientis obligatione ad nominandum patrem, à Parocho baptizatio interrogata?

LXX. Ante R. Nota, quod Parochus ob gravia iniuria, que aliis oriri possunt, teneatur sub gravia obligatio in speciali libro annotare omnium baptizatorum, eorum Parentum, ac Patrinatorum nomina, & cognomina, annum, mensem, ac diem Baptismi, adeoque Parochus habet jus interrogandi pueram de Patre. Hor notato.

Ratio: Si stuprator sit occultus, cui ex nominatione sui imminet grande damnum in fama, & honoris, non potest puerpera eum nominare, sed debet ejus fama parcere, eumque reticere, quantum sine peccato potest: nec Parochus propter hoc potest propriæ autoritate pueru denegare Baptismum, nec pueram ad nominandum obligare.

Ratio: Quia nemo auctet occultum alterius crimini, proximo, aut bono communis non nocivum pandere, nec ad prodendum inducere: præsertim, quia posset esse concubitus adulterinus, sacrilegus, incestus, ratione cujus posset infligi pena capitii, vel relegationis.

Ratio: An illa puerpera in eo casu possit uti equivocatione, & restrictione mentali, colligi potest ex dictis supra Tract. 10. Exam. 4. n. 60. & seqq.

Ratio: Si Parochus jussu Magistratus Ecclesiasticus denegat Baptismum pueri (aliunde de vita non periclitanti) nisi edat nomen Patris, non peccat.

Ratio: Quia Bisopus loci propriæ nimiam copiam prolium forniciarum, & difficilem earum sustentationem potest habere causam rationabilem ita statuendi.

Ratio: Si mulier alium innocentem nominet esse Patrem prolis, cui ex illa nominatione imminet grave malum in honore, vel fama, peccat mortaliter, & tenetur ad restituitionem.

Ratio: Quia esset vera causa damni. Excipitur tamen nisi ille rogatus consentiat, ut alterius dignioris fama illæ permaneat.

Ratio: Non bene faciunt Parochi, qui ex sola

Kkk 2 ma-

matris nominatione , marem (se patrem esse negantem) libro baptismali inscribunt absoluēt. Unde in eo casu deberent inscribere cum clausula , v. gr. *Natus est pater NN. ut mater ait.*

Resp. 6. Sola nominatio puerpera non facit plenam immō nec semplenam fidem in *Judicio*, quod hic sit pater prolis ; hinc p. u. a. minicula sunt necessaria.

Ratio : Quia experientia testatur , quod mulierculae fingant alios Patres.

Resp. 7. An pater à muliercula nominatus *Judicii* interroganti teneat fateri se esse Patrem , colligit post ex dictis supra Tract. 9. Exam. 5. n. 50. & 51.

QUOTUPLEX IX. Quotuplex est *Baptismus* ?

LXXI. *Resp. 1.* Triplex est *Baptismus* , scilicet *Flaminis* , seu aqua , *Flaminis* , & *Sanguinis*.

Declarat hoc S. D. hic. q. 66. art. 11. dicens:

”*Baptismus* aquæ efficaciam habet à *Passione Christi*,

”cui aliquis configuratur per *Baptismum* , & ult. rūs ut à prima causa à *Spiritu S.* liceat autem effectus tuus dependet à prima causa , causa tamē superexcedens effectum , nec dependet ab effectu. Et idem præter *Baptismum* aquæ potest aliquis consequi *Sacramentorum Novæ Legis* , & non convenit *Martyrio* , liceat virtus causandi gratiam , nimurūm *Passio Christi* , & *Spiritus sanctus* , perfectius in eo operetur modo explicato. Ex quo solvit illa obiectio contra sequentem R. Causa enim gratiam ex opere operato est prærogativa *Sacramentorum Novæ Legis*.

LXXXII. *Resp. 5.* *Baptismus Sanguinis* , seu *Martyrium moraliter* , seu passivo confert gratiam ex opere operato , tam parvulus , quam adutus : facitque hos ex attrito contritos , si sint in peccato mortali , & confert gratiam primam : si vero jam sint in gratia , vel contriti , causat gratiam secundam.

2. Pars de parvulis est S. Thom. 2. 2. q. 124. art. 1. ad 1. Et in 4. dist. 4. q. 3. art. 3. ad 1. Et pater in parvulis ab Herode pro Christo occisi , inter quos verisimile est fuisse aliquis ex gentilibus , vel etiam nondum circumcisus à Judeis , ut pote occisis ante diem octauum etatis. In his ergo parvulis martyrium non potuit causare gratiam ex opere operantis , defictu usi rationis. Dicere autem quod in *Innocentibus miraculose* fuerit acceleratio usus liberi arbitrii , ita ut voluntariæ *Martyria passi sint* , hoc per autoritatem Scripturae non comprobatur , at S. D. loc. ex 2. 2. citato , subdicens : Idem melius dicendum est , quod *Martyr gloriam* , quam in aliis propria voluntas meretur , ille parvuli occisi per Dei gratiam sunt assediti. Nam effusio sanguinis propter Christum vicem gerit *Baptismus*. Unde sicut in pueris baptizatis per gratiam baptismalem meritum Christi operatur ad gloriam obtinendam , ita & in occisis propter Christum meritum *Martyrii Christi* operatur ad palmarum *Martyrii* consequendam. Hec S. D. Ergo *Martyrium* in parvulis causat gratiam ex opere operato : sed non causat eam physicæ , & activè ob rationem ante R. 5. datam : Ergo nisi , &c.

3. Pars de illa Baptismata Flaminis , & Sanguinis non sunt Sacraenta , nec imprimunt characterem.

Ratio : Quia ut arguit S. Thom. cit. art. 11. ad 2. Sacramentum habet rationem signi : sed illa duo cum *Baptismo* aquæ non convenient quantum ad rationem signi (qui non habent institutionem à Christo) sed solum quantum ad effectum *Baptismi*. Ergo non sunt Sacraenta.

Resp. 2. *Baptismus* flaminis supplet *Baptismum* fluminis ex opere operantis tollendo peccatum , dando gratiam sanctificante , & remittendo penam æternam , sed non semper totam peccata temporalem.

Prima pars docetur à S. Thom. hic q. 68. art. 2. in c. dicente : „Quibus Sacramentum Baptismi deest re , & votu , salutem consequi non possunt ; cui autem deest re , sed non votu , sicut cum aliquis baptizari desiderat , sed prævenitur morte , talis salutem consequi potest propter desiderium Baptismi , quod præcepit ex fide per dilectionem operante , per quam Deus interis hominem sanctificat.

Ratio hujus partis est , ut patet ex verbis S. Th. *Baptismus* Flaminis est *votum Baptismi* , procedens ex fide per dilectionem Dei super omnia operante , & cum perfecta contritione : sed iuxta Trid. sess. 14. cap. 4. per illam remittit peccatum , & penam æternam , daturque gratia. Ergo.

Ex quibus patet , illud Christi : *Nisi quis renatus fuerit* , esse verū , nimurūm re , vel votu.

2. Pars est S. Thom. in eodem art. 2. dicentes : si quis Cathecumenus sit , habens desiderium Baptismi , talis decedens non statim pervenit ad vitam æternam , sed patietur penam pro peccatis præteritis , ipse tamen salvis erit , si tamē quasi per ignem. 1. Cor. 3.

Ratio est : Quia contrito non semper attingit illum intensio gradum , ut adæquat totam penam temporalem peccatis præteritis debitam.

LXXXII. *Resp. 4.* Inter illa tria *Baptismata* *Baptismus Sanguinis* , quantum ad effectum , habet præminentiam.

Ratio S. D. q. 66. art. 12. in c. est : *Baptismus*

Flaminis , & *Martyrii* dicuntur *Baptismata* , in quantum efficiunt effectum *Baptismi aquæ* , cuius vicem supplent & qui suam efficaciam habet à *Passione Christi* , & *Spiritu S.* que duas cause in qualibet horum trium *Baptismatum* operantur. *Subsumo* : sed excellentissime operantur in *Baptismo Sanguinis*. Ergo Min. prob. In *Baptismo aquæ* *Passio Christi* operatur quidem per quadam figuralem representationem : in *Baptismo aquæ* *Flaminis* , vel *Poenitentie* per quamdam affectionem : sed in *Baptismo Sanguinis* per operis imitationem. Similiter virtus *Spiritus S.* operatur in *Baptismo aquæ* per quadam virtutem latenter in *Baptismo Poenitentie* per cordis commotionem : sed in *Baptismo Sanguinis* per potissimum dilectionis fervorem , secundum illud Joan. 15. Majorem hac dilectionem nemo habet , ut animam suam ponat quis pro amico suis. Ergo.

Dixi in *Resp. 4. quantum ad effectum*. Quia in ratione signi , & *Sacramenti Baptismi aquæ* præcedit ; immo & in modo causandi ex opere operato physicæ gratiam , qua physica causalitas est privilegium *Sacramentorum Novæ Legis* , & non convenit *Martyrio* , liceat virtus causandi gratiam , nimurūm *Passio Christi* , & *Spiritus sanctus* , perfectius in eo operetur modo explicato. Ex quo solvit illa obiectio contra sequentem R. Causa enim gratiam ex opere operato est prærogativa *Sacramentorum Novæ Legis*.

LXXXIII. *Resp. 5.* *Baptismus Sanguinis* , seu *Martyrium moraliter* , seu passivo confert gratiam ex opere operato , tam parvulus , quam adutus : facitque hos ex attrito contritos , si sint in peccato mortali , & confert gratiam primam : si vero jam sint in gratia , vel contriti , causat gratiam secundam.

2. Pars de parvulis est S. Thom. 2. 2. q. 124. art. 1. ad 1. Et in 4. dist. 4. q. 3. art. 3. ad 1. Et pater in parvulis ab Herode pro Christo occisi , inter quos verisimile est fuisse aliquis ex gentilibus , vel etiam nondum circumcisus à Judeis , ut pote occisis ante diem octauum etatis. In his ergo parvulis martyrium non potuit

causare gratiam ex opere operantis , defictu usi rationis. Dicere autem quod in *Innocentibus miraculose* fuerit acceleratio usus liberi arbitrii , ita ut voluntariæ *Martyria passi sint* , hoc per autoritatem Scripturae non comprobatur , at S. D. loc. ex 2. 2. citato , subdicens : Idem melius dicendum est , quod *Martyr gloriam* , quam in aliis propria voluntas meretur , ille parvuli occisi per Dei gratiam sunt assediti. Nam effusio sanguinis propter Christum vicem gerit *Baptismus*.

3. S. Th. hic q. 66. art. 12. ad 2. art. 1. Et pote occisis propter *Christum* , hoc per *Scripturam* non comprobatur , at S. D. loc. ex 2. 2. citato , subdicens : Idem melius dicendum est , quod *Martyr gloriam* , quam in aliis propria voluntas meretur , ille parvuli occisi per Dei gratiam sunt assediti. Nam effusio sanguinis propter Christum vicem gerit *Baptismus*.

4. Internum desiderium martyrii non causat gratiam ex opere operato. Ergo nec *externum martyrium*.

Prob. cons. Juxta Thomistas adutus exterior non addit specialiter bonitatem , vel maitiam super internum.

Ergo si , &c.

5. Quilibet homo sub mortali tenetur in articulo mortis elicere actum charitatis. Ergo & Martyr. Ergo non sufficit , quod sit attritus.

6. Quando causatur gratia à martyrio ?

Ad 1. & 2. dist. maj. Ut formaliter actus virtutis

est , liberè elicitus , conc. maj. sub alia ratione , nimurūm , in quantum est realis imitatio *Passionis Christi* , & opus singulariter à Christo privilegiatum (prout ante dictum) qualiter etiam est in parvulis , neg. maj. Et sic dist. min. neg. corresp. Ex quo patet , martyrum duplicitate posse considerari.

Ad 3. S. Renson esse , quod ad *martyrium* necessari reguari charitas , non per modum operis , sed salem per modum operis , seu interpretativa , & ipso opere exhibita ; & hoc etiam fuit in parvulis pro Christo occisi , sed moriendo confessi sunt. Eodem modo explicatur *Scriptura* , 1. Cor. 13. *Si charitatem non habuero* , & c. Paulò alteri dictis potest ; quod martyrium semper habeat charitatem , si non in principio actus , salem in termino , quia per illud causatur gratia , que non est sine charitate. Idem est sensus illorum verborum S. Th. *Baptismus sanguinis includit Baptismum Flaminis*.

Dum autem S. Th. in 2. 2. q. 24. art. 2. ad 2. ait:

Ad actum martyrii inclinat charitas per modum virtutis imperiorum fortitudine autem per modum virtutis elicitent. Sensus est , martyrium de se esse actum à charitate imperabile , & hoc imperium eius natura esse validè conforme , sed id non est simpliciter necessarium. Unde quod. 4. art. 16. admittit , posse reperi martyrium sine imperio charitatis. Quia de causa S. D. consilii dicit : *Inclina Charitas* , id est , propendit.

Ad 4. neg. cons. Ad prob. patet supra Tr. 3. Exam. 3. n. 53. R. 5.

Ad 5. dist. ante Per se regulariter , conc. ant. per accidens , & in hoc particulari casu , in quo sicut martyrium suppler *Baptismum aquæ* , ita & perfectæ contritionis , & dilectionis Del. juxta illud : *Cum Martys de Celeb. Missar. Injuriam facit Martys qui orat pro*

Martyre. Subsumo : sed incertum est , quod omnis Martyr elicit actum contritionis , & dilectionis tam perfectius , ut adæquat omnem penam peccatis commissis forte gravissime debitam. Ergo ex opere operato , nimurūm moraliter , quatenus Christus voluit , ut ad positionem Martyrii , tamquam realis imitationis sua *Passionis* , remittatur tota culpa & pena , non præcisè propter contritionem , sed etiam ob ipsum opus Martyrii. Ergo.

3. & 4. Pars de gratia prima , & secunda inferatur ex dictis. Qui enim in Martyrio est contritus , non debet esse pejoris conditions , quam qui in eo est attritus : sed attritus accepit gratiam primam. Ergo contritus secundum.

Ex quibus sequitur , quod cum voluntate praefato instanti , ex gratia prima , & secunda inferatur ex dictis. Qui enim in Martyrio est contritus , non debet esse pejoris conditions , quam qui in eo est attritus : sed attritus accepit gratiam primam.

LXXXV. Quid si accepto letali vulnera Martyr à Deo in vita miraculose conservetur , ut servaret S. Joannem Evangelistam , in serventes olei dolio ?

Dico , tales accipere gratiam in prefato instanti , & sine novo martyrio verè dici Martyrem , ut pater ex S. Th. cit. q. 124. ex 2. 2. art. 4. ad 2. Necesse tam est , ut talis non maculet se novo peccato mortali.

Nonne debet excellentes martyris , ut Dei tam speciali privilegio confirmet in gratia , & reddit impotentem ad peccandum in sensu compotio , ut vult Gonet?

Dico : Hoc solo piatus titulus asserendum non est , nec colligunt ex Scriptura , aut Traditione : aedæquum incertum est. Unde S. Thom. infra q. 96. art. 6. ad 7. docet : Quod in illis , qui pro Christo gravia vulnera accepterunt , illis negligenter possit contingere , quia culpam mortalem inducat , quæ & auream auferat , & aurovolam.

LXXXVI. Quæ mors , vel mortis causa Martyrem facit ?

Dico : Ut mors Martyrem faciat (loquendo de adutis) debet primò esse acceptata , quia adutus non datur gratia , nisi aliquo modo , nimurūm virtualiter saltem , vel interpretativè sit voluntarius , ut patet ex dictis supra in hoc Tract. Exam. 2. n. 21. & seqq. de Receptione Sacramentorum.

Secundum. Debet inferri non repugnanti , qui aliis non moritur ut testis fidei Christi ; sed ut miles victimæ , quia de causa militis nostri occurrentes in bello sancto contra Turcas non sunt Martyres. Hinc quando SS. PP. aliquos sanctos Confessores , & B. Virginem vocant Martyres , illæ auctoritates loquuntur de *Martyrio per quodam similitudinem* , at S. Thom. cit. art. 4. Ego si , &c.

Tertiù. Debet esse mors , eti spōnè electa , attamen violenta & injusta à Tyranno veritatem , aut justitiam persequebit illata. Hinc qui se exponunt pro servitio Pestiferorum , & in eo moriuntur , non sunt Martyres , sed solim per quodam similitudinem.

Quartù. Causa mortis debet esse honesta , honestate supernaturali , quia si non sit causa honesta , erit Martyr Diabolus , non Christus : si non sit supernaturalis , moritur non ut Christianus , sed ut Philosphorus. An esset verè Martyr , qui pro Christo subiret mortem ex vanâ gloria , vide supra Tract. 5. Exam. 1. n. 11.

Declaratur ulterius motivum Martyrii ex S. Th.

q. cit. ex 2. 2. art. 5. in c. ubi ait : Martyres dicuntur

ad actum martyrii inclinat charitas per modum virtutis imperiorum fortitudine autem per modum virtutis elicitent. Sensus est , martyrium de se esse actum à charitate imperabile , & sed veritati , quæ secundum pietatem est : quæ per Christum nobis innovavit. Hujusmodi autem est veritas fidei , & ideo cuiuslibet Martyrii causa est fidelis veritas : sed ad fidei veritatem non solim pertinet ipsa credulitas cordis , sed etiam exterior protestatio , quæ quidem fit , non solim per verba , quibus aliquis confitetur fidem , sed etiam per facta , quibus aliquis fidem se habere ostendit. Et ideo omnium virtutum opera , secundum quod referuntur in Deum , sunt quædam protestationes fidei. Unde & B. Joann. Baptista Martyrum in Ecclesia celebratur , qui non pro persona fidei , sed pro reprehensione adulterii mortem sustinuit. Hec ibi.

LXXXVII. Oppono contra 3. conditionem. Nam illa

Ioquitor contradictoriè. Quia mors sponte quæsita (ut fuit à Christo & aliis Sanctis) non est violenta, & mors violenta & injusta non est voluntaria. Primum patet ex illa Regula Juris: Scienti & volenti non fit injuria. Alterum patet ex definitione violenti in Philosophia.

Ad hoc Resp. Quod Christus voluntariè quæsivit mortem, in quantum erat à Patre præcepta, & ut erat redemptiva genitrix humani, non verò in quantum erat mala & injusta, permissivè scilicet se habendum ad malitiam peccati, & ad invidiam Iudeorum. Similiter Viri Sancti quæsierunt pro Christo pati mortem, in quantum illa est actus virtutis, imitatio Passionis Christi, & meritiora aeterna vita, non verò ut formaliter est mala.

Ex qua R. explicatur verba S. Chrys. in cap. 21. Matth. dicens: *Christus cum tanta gloria est ingressus, ut amplius eorum adversus se excitat invidiam.* Item, *adversus se compellebat mortem.* Item, *Excitavit eos, non ut facerent, quod ante noluerant; sed ut poserent facere quod prius volebant.* Quibus verbis posset quis opponens subsumere: Sed Judei prius volebant mortem formaliter ut injuriosam. Ergo Christus eos ad hanc ut talen excitavit, atqueo eam voluit. Sed explicatio patet ex dictis.

Ex dictis resolvuntur Casus sequentes.

CASUS SECUNDUS.

TUra à milite Christiano captus, eique crudeli morte intentata, nisi subito Christianam Religionem proficeret, & Baptismum reciparet, sicte consensit, & nullo modo intendit sectam Mahometicam desiderare, Baptismum tamen per manum militis sub muto mortis suscepit.

Quæritur: An validè baptizatus fuerit.

R. Dubitari de validitate posset, quia qui non omnino vult Baptismum suscire, non est subjectum aptum ad illum validè recipiendum; & ita qui dormientes, aut non advertentes, & noientes Iudeos aqua perfundent, pronuntiantes forma verba, sine dubio Baptismi Sacramentum, & characterem nullo modo conferunt.

Nibolimini aliud est in caso positivo dicendum, quia licet adulteri, qui neque externum, neque internum consensum præstat, sit omnino incapax Baptismi, & subjectum plene ineptum ad tale Sacramentum, ita ut taliter dispositio administratum, nullum sit: atamen quando adest consensus exterior, ut in nostro casu, quamvis talis consensus expressus sit per metum mortis, sufficit ad validitatem Baptismi, & impressionem characteris, licet non sufficiente ad recipientem gratiam sanctificante, prout nec ad validitatem Sacramenti Penitentie, in quo actus Peccatoris materia locum habent.

Et ita concidendum est, Turcam illum valide fuisse baptizatum iuxta Decretalem Innoc. III. in cap. Majores, de Baptismo, in quo sic habetur: *Qui terribus, atque suppliciis vehementer attrahitur, & membrum incurrit, Baptismi suscipit Sacramentum, talis charadrem suscipit Christianitatis impressum, & ipse tamquam conditioniter solens, licet absolute non velit, cogendus est ad observantium fidem Christianam. Ille vero, qui nunquam consentit, sed penitus contradicit, nec rem, nec charadrem suscipit Sacramentum.*

CASUS TERTIUS.

CUM natus puer videatur in urgente, gravique mortis periculo constitutus, neque posset in his angustiis haberi Parochus, sed solum Joannis laicus homo & rufus, una cum multis femini adesset, ad illum baptizandi munus delatum est, & benè, juxta S. Thom. Non debet mulier baptizare, si adit copia viri, sicut nec laicus presente Clerico, nec Clericus presente Sacerdote, 3. p. q. 67. art. 4. O. Cumque

Joannes, talis ministerii omnino ignarus, verba in Baptismo proferenda memoriter non sciret, & insuper multum propter rei novitatem trepidaret; docta quædam que tunc temporis adera matrona, verba, que formam Baptismi constituant; alta voce protulit, dum Joannes, silens aqua super caput morientis pueri effundebat.

Quæritur: An Baptismus sit validus?

Resp. Prima fronte videtur posset, fuisse Baptismum validum, quia omnia Baptismo essentialia in eo reperiuntur, videlicet materia, forma & intentio; nam verba, que formam constituant, prolati sunt, aqua, que materie loco est, fuit infusa, demum tam Joannes, quam matrona veram faciendo, quod facta Ecclesia, intentionem habuisse supponuntur. Verum.

Concludendum est; cum S. Th. talen Baptismum

fuisse planè invalidum & nullum, quia deficit Minister, & forma Minister, quia neque Joannes, neque matrona, ministri partes impleverunt. Etenim munus Ministri est applicare, & veluti moraletis unire formam materie, quod à nemino factum est: deficit forma, quia verba à matrona prolati falsum sensum habebant: non enim verè dicare poterat: *Ego te baptizo;* quandoquidem à Joanne baptizabatur: & ita cum iuxta S. Thom. 3. p. q. 66. art. 6. ad. 3. *Integritas Baptismi consistit in forma verborum, & in usu materie, idè neque ille, qui tantum profert verba, baptizat, neque ille qui immixtus, & idè si unus verba preferat, solus immixtus, nulla forma verborum preferitur esse convenient. Sicut in hoc casu, aut verba post matronam proferre debebat Joannes, aut tota Baptismi administratio ad ilam, securitatis causa, remitti, ut Baptismus valide conferre.*

CASUS QUARTUS.

Paulus à multis annis Presbyter ordinatus, ad Parochiale beneficium promotus, deprehendit se non fuisse baptizatum ob aliquem essentialiem formæ defecutum.

Quæritur primò. Utrum validè ordinatus fuerit? Secundo: Utrum absolutories in foro penitentie data, sint valide? Tertiò: Utrum matrimonio, quibus ut Parochus astigit, sint irrita?

Resp. Cum Baptismus Janua sit Sacramentorum, qui baptizatus non est, ad alia Sacramenta recipienda, incepimus, & inhabili est. Nec refert, quod Paulus desiderium Baptismi habuerit, & ita Baptismus flagratis recipitur; quia licet talis Baptismus peccatum originale delere possit, ius tamen ad alia Sacramenta recipienda non tribuit, quia ab Ecclesia, in cuius manu tradita sunt, non ministratur ille Baptismus flagratis. Unde in Concilio Compendiensi relato in cap. Si quis, de Presbytero non baptizato statuere, quod si quis Presbyter ordinatus deprehenderet, se non esse baptizatum, baptizari, & iterum ordinetur.

Ad 2. Resp. Quod ex primi dubi resolutione facile habetur, quod absolutories ab eodem data, nullae fuerunt ob defecutum ministri; si enim ejus Ordinatio nulla fuit, nullam consequenter potuit iurisdictio ne habere, aut spirituali potestatem remittendi peccata, quia illi, qui Sacerdos non est, competere nullo modo potest. Nam declarat S. Synodus Trid. sess. 14. cap. 6. *Falsas esse, & à veritate Evangelii penitus alienas doctrinas omnes, quae ad alios quovis homines, preter Episcopos, & Sacerdotes, clavatum ministerium perniciose extundunt.* Non idem tamen credendum est, illos, qui ad Deum verè conversi, peccata paulo confessi sunt, illorum veniam à Dei misericordia non obtinuisse, si bona fide partes suas adimplerentur.

Quod tertium major videatur esse difficultas, cum enim à Concil. sess. 24. de Reform. Matrim. cap. 1. sic decernatur: *Qui alter, quam praesente Paroco, vel alio Sacerdote, de ipsius Parochi licencia, seu Ordinatione, & dubio vel tribus testibus, matrimonium contrahere attemptabunt, eos sancta Synodus ad sic contraficationem.*

De Baptismo.

Bendum omnibus inhabilis reddit, & hujusmodi contractus irritor, & nullus esse decernit. Videatur igitur, quod cum Paulus qui matrimonio tamquam Parochus interfuit, neque Parochus, neque Sacerdos delegatus fuerit, praesentia Parochi à Concilio necessario requiri debuerit, & ita ex hoc capite matrimonium fuerit nullum, attamen, cum constet, praesentiam Parochi communiter existimat sufficere, ut matrimonium validum sit, quia ea videtur mens fuisse Concilii, quod illam praesentiam solummodo requisivit, ut incommodis mederetur; quia etiam tolluntur pér presentiam illius, qui communiter existimat verus Parochus, & Parochia possessionem publice, licet nulliter, fatus sit, dicendum videtur, ea matrimonia esse validia.

CASUS QUINTUS.

*Johannes Sacerdos Romæ habitans, ut melius S. Scripturam intelligeret, Hebraicam linguam summopere addiscere desiderat, cum certo Hebraeo convenit, ut apud se, certò constituto pretio, singulis diebus venire, & illius lingua plenam notitiam traduceret. Finita lectio sepius loquente Joanne de prophetis, & aliis signis, quibus Hebrei ad Novum Legis cognitum, veramque fidem faciliter devenire possunt, credidit tandem ille, Messianum venisse, & esse Christum Jesum à Iudeis traditum, & crucifixum; dumque de recipiendo in Ecclesiæ solemnē Baptismo cogitaret, acutissimum morbo prævénitus, mortemque vicinam timent, Sacerdotem, aut Christianum enīce petit, cum intentione ab eo recipiendi Baptismum, videns cognatos Hebreos, qui tunc soli aderant, nullis ministris, aut etiam promissis adduci posse, ut Christianum vocarent, in his angustiis, proprie salutis soliditudine vires corporis subministrare, & lecito, in quo decumbebat, inopinato exiliens, aquam, quia ibi forte vicina erat, subire suspicere, & super proprium capit effundens, seipsum baptizavit, dicendo: *Ego me baptizo, &c. Convenerit Hebreus, &c.**

Quæritur: Utrum Baptismus, quem sibi meti ipsi ministravit, nullus, & invalidus fuerit, ita ut sit deinde baptizandus?

Resp. In hoc casu licet non pauca videbatur esse difficultas propter similitudinem sumptum ad Eucharistia, quam Sacerdotibus sibi in Sacrificio Missæ quotidie ministrant, quamque etiam fideles reliqui, initio nascentis Ecclesiæ, in domum defrebant, sibiisque, ingratuæ persecutione, aliquoties ministrabant; ut etiam legitur de Maria Stuarda, Scottie Regina, quæ tale privilegium à S. Sede obtinuerat, & etiam propter matrimonium, quod iuxta magis receptionem opinabilem contrahentes sibi invicem ministrant: atamen quia Baptismus vocatur seipsum in S. Scriptura, & est regeneratio spiritualis, & absurdum esset dicere, quod quis posset generare seipsum: *Adde, quod in his præsertim Sacramenis, in quibus aliqua potestas spiritualis conferatur, aut remittuntur peccata, necessitatem est, ut non a semper, sed per ministerium arietum, qui Deum representat, tales gracie in Sacramentis concedantur: Alexander III. cap. Debitum, de Baptismo, sic decretivit: Respondens, quod cum inter baptizantur, & baptizatum debet esse discretio, si ex verbis Domini colligatur, dicitur Apostolis: Itē, baptizate omnes gentes; memoratus Iudeus est denuo ab alio baptizandus, ut ostendatur, quod alius est, qui baptizatur, & alius qui baptizat.*

CASUS SEXTUS.

Petrus videns filium sibi ex conjugi natum modò in extremis laborare, timens, ne prius moratur, quam vocatus Parochus adesset, pletate mōs illum sumpta aqua baptizavit, moxque à superveniente Parochio de spirituali cognitione inter se contradicunt:

Quæritur: Utrum tali actione petendi debiti facultatem amiserit?

Resp. Si nullus alius aderat, qui posset puerum baptizare, & periculum mortis urgebat, cum in hoc casu, nullus culpa sit reus pater, justum & conveniens non esset, ut de bono opere laudaretur, & damnum aliquod ex laudabilis actu reportaret, ideoque dicendum est Petrum, tali administratione Baptismi, non amissive petendi debiti facultatem: quæ resolutio sumitur ex Can. Ad Limin. 30. q. 1. in quo Joannes Papa II. Episcopo Lemovicensi scribit: *Dicimus, omnitem, inculpabile judicandum, quod necessitas intulit. Unde si supradictus genitor filium suum corpore morientem aspiciens, ne anima perpetua morte perirentem dimitteret, sacri unde Baptismatis laicos, Parochia possessionem publice, licet nulliter, fatus sit, dicendum videtur, ea matrimonia esse validia.*

CASUS SEPTIMUS.

Jacobus natus Hebreus in sua superstitione, usque ad virilem etatem persevervit, tandem cum illius uxori Sara volens Christianam Religionem amplecti, ipsum vehementer hortaretur, ut eam sequeretur viam, & antiquis erroribus relatis, Baptismum recipere, uxoris rationibus, & precibus victimis se fingens, Baptismum petiit, & una cum uxori dispensatio ab Episcopo.

Quæritur:

Utrum talis Baptismus fidei receptus, possit esse utilis ad salutem?

Resp. Per talen Baptismum imprimitur character indelebilis, licet in eo gratia sanctificans non conferatur, nec remittantur peccata, ob fictionis, & voluntatis peccaminosis, nec ad Deum vera conversa impedimentum, ut habetur in cap. Majores de Baptismo. Quando igitur illud gratiae impedimentum toleraretur per veram Penitentiam, & conversionem Jacobi, tunc gratiam Baptismalem recipiet, & Sacramentum Baptismi fidei receptum, illi statim ad salutem urit erit. Nam ut dicit S. Augustinus relatus in Can. Tunc valere, de Consecr. dist. 4. *Tunc valere, inquit, ad salutem Baptismus, cum illa fides veraci confessione recesserit, que corde in multa, vel sacrilegis perseverante, peccatorum abolitionem non sinebat fieri.*

CASUS OCTAVUS.

Titus Parochus praesentato sibi puer ad baptizandum, & moram faciente eo, qui à parentibus erat designatus in Patrium, cum agere ferret temporis licet parvi dilatationem, Hieronymum fortuito in Ecclesiam ingressum accersivit, ut baptizandum puerum suscipere, atque tangere, & ita Sacramento peracto, & re parentibus nuntiata non parum de Titio Parochio sunt conquesiti.

Quæritur: An dictus Parochus admittens non designatum peccaverit mortaliter? Et num contrafacta sit spiritualis cognatio cum Hieronymo?

Resp. Ad 1. affirmative. Primo. Tum quia egit contra dictum Concil. Trid. sess. 24. de Reform. cap. 2. cujus verba sonant: *Parochus antequam ad Bap-*

Tract. XI. Exam. V.

tum conferendum accedit, diligenter ab iis, ad quos spectabit, sciscietur, quem, vel quia elegint, & baptismatum ad illum suscipendum admittat, & in libro nominis eorum describat, doceatque eos, quia cognationem contraserint, ne ignorantia illa excusari valent: quod si alii ultra designatos baptismatum tetigerint, cognationem spiritualium nullo modo contrahant, constitutionibus in contrarium facientibus non obstantibus, si Parochi culpa, vel negligenter secus factum fuerit, arbitrio Ordinarii puniatur. Cum ergo materia illius decreti est exceptiorum, & multum ponderosa, ex gravitate enim objecti praeceptu expendit obligatio praecepti, & quantitas transgressions illius, ut ex textu in Clement. Existit, de Verb. sign. §. Item quia, &c. ergo peccata mortaliter.

Secondo. Quia ex illa designatione Patrini, contraria voluntati parentum, fit maxima injuria. Nam fieri, & esse compatri, & affinem ipsorum, & patrem spiritualem baptizati filii, hominem illis ignoramus, & fortè odiosum, & suo statu valde imparem, redundant in deducere, & opprobriu illis, maximaque est violenta, cogere invium ad contrahendam perpetuam affinitatem cum aliquo, ideoque Trid. Concil. cit. statut. ut fiat designatio à parentibus tam quoad numerum, ne sint plures dubios, quam quoad personam, ne ultra designatus sit cognitus. Quia in grave detrimentum educationis spiritualis ipsius baptizati, & affinitatis ex hoc Sacramento contracta redundat, quilibet indiferenter, & contra parentum ipsius baptizati voluntate assumi ad illum tenendum, ut manifestius est, ac ideo a mortali excusari non potest.

*Tertiò. Quoniam verba imperativi modi, et ex vi sua significatio non obligant semper ad mortale, adjungo tamen signo obligant ex communi usa, ut notat Goss. cap. 1. de Prescript. lib. 6. Trid. cit. autem praecepit Parochio ut diligenter scisciter a parentibus baptizati, quem velint designare ad tenendum puerum: quod adverbium diligenter declarat praeceptum esse in re magni ponderis, & momenti, ac proinde mortiferum illius transgressionem. Praeterit in ultimis verbis: *Quod si Parochi culpa secus factum fuerit, arbitrio Ordinarii puniatur: designatur aperi- tè in transgressione hujus Canonis culpam committi, non quacunque, sed digna pena ab Ordinario sumenda, ita ut iusta mensura debet esse plagarum modus. Pona vero, quæ in arbitrio judiciis ponitur, videatur arguere, quod sit in transgressione non lev.**

Nec dicas 1. Decretum positum esse videtur ordinantis, & non præcepti, aut prohibitionis, & Canones, qui feruntur verbis præceptivis, non obligant ad mortale. Juxta S. Th. 2. 2. q. 186. art. 9. Quia cum ex potestate, & voluntate Legislatoris pendeat vis obligandi ad peccatum mortale, aut veniale, & hæc voluntas per verba legis declaratur, ideo si verbis præceptivis uitur, animum obligandi ad culpam declarat, alias non.

2. Hoc decretum Trident. Conc. est penale, quia disponit Parochum secus faciente arbitrio Ordinarii esse puniendum: sed leges penales non videntur obligare ad culpam, quia expressa poena est quedam quasi exclusio culpe, arg. 1. Cum præter. & f. de Jud. & cop. Nonne, & de Presum. & præceptu hoc in praesenti, quia Parochus non ex contemptu, sed ex aliqua causa nempe ex mora, quam faciebat designatus Patronus, alium tunc sibi occurrerent assumptum.

3. Quia in dubio tam culpa, quam poena semper intelliguntur de minori. L. Interpretatione, & l. Si Præter. & f. de Penit. & cop. In penit., de Reg. Jur. lib. 6. Culpa enim quedam etiam large loquendo spiritualis poena est, juxta S. Aug. 1. Conf. cap. 12. Iustiti Domine, & ita est, ut pena tibi sit omnis inordinatus animus. Quia ut actio deordinata a voluntate profecta dicuntur culpa, ut autem passio deordinata a voluntate recepta, appellatur poena, cum ergo iex-

De Baptismo.

gatio, L. In omnibus, & L. Contensu, f. de Ad. & oblig. jam autem compatriotis est quedam obligatio inter parentes baptizatis, ipsum baptizatum, & tenentes orta, quatenus spirituali consanguinitate, lege Baptismi nata, inter se ligantur.

*Tunc quia Concil. Trid. c. Illa, de Reform. matrim. decernit: *Quod si alii ultra designatos baptismatum tetigerint, cognationem spirituali nullo modo contrahant.* Hac sunt verba expressa, quibus sancta Synodus videtur significare, inter designatos solunmodo a parentibus esse spirituali cognationem contractam, & ideo ad hanc duo requirit, primum ut sint designati, secundum ut teneant, & tangant puerum, adeo ut si qui sunt designati, sed non teneant, non contrahant ullam parentalem; ita pariter si teneant, sed non sunt designati, non contrahant dictam consanguinitatem.*

Tunc quia sic illi, qui tenet filium unius, quem credebant esse filium alterius, cum quo solo intendebat compatriotam contrahere: cum nullo filiorum compatriotam contrahit. Non quidem cum illo, quem tenuit, ob defectum intentionis, sive animi contrahendi, & se obligandi illi; non etiam contrahit cum secundo, quia illius non tenuit. Ita a similis, cum aliquis non est designatus a parentibus, licet puerum teneat, non contrahet compatriotam cum dictis parentibus ob defectum intentionis ipsorum parentum, ut qui non haberunt animum ad parentem cum illo, sed cum aliis faciendam.

Opponit tamen est dicendum, contractam scilicet spirituali cognationem inter hunc baptismatum teneant, quamvis non designatum. Primo. Quia intentio illius decreti Concil. Trid. est obviae multitudini compatriotum, & restringere hoc impedimentum consanguinitatis spiritualis, ut non ad plures se extendat, quam ad unum, & ad unam, vel ad duos ad summum, & ideo decernit, ut sint designati a parentibus: Quia si plures, quam illi duo tetigerint, sive tenuerint baptismatum, vult, ut ad eos non extenderit compatriotam, nec ullam contrahat cognationem: addo, quod loquitur expresse Concilium ibi, quando designati tangunt, & ultra designatos illi tangunt, quod tunc isti plures, qui tetigerint, non contrahant affinitatem: sed non loquitur in praesenti causa, quando designati non tangunt, sed alius præter ipsos: alius stolidum est suscipere, vel tangere baptismatum ultra designatos, & alius præter designatos: quia ultra dicti excessum in numero, cui obviare ex professo vult C. Trident. Decretum, sed præter dicit diversitatem in persona, & licet persona tangens sit alia à designata, non tamen facit pluralitatem sive numerum in tangendo, ultra designatos, cum hi designati non tetigerint: quo sit, ut nihil mutetur, nisi innovetur circa illum unum tangentem, quamvis non designatum, ac proinde sicut ante Concil. Trid. contrahat cognationem, eodem modo contrahit post ipsum: non enim à iure antiquo recedendum est, nisi quatenus inventitur in novim expressum, l. Præcipi- miss, c. de Appell. & c. 2. de Transt.

Confer. Quia si ratio, que movit Concilium, ut ultra designatos non extenderetur dicta compatriotas, est restringere, & coarctare illum ad unum vel ad duos ad summum, & in casu raro non nisi unus tetigerit, profecto cessat hic ratio illius decreti: quia sola cessante ipsa probabilitate, sen lex cessat L. Adiutor. & l. Quamvis, f. de Jure patr. & c. Cum certitate, de Appell. etiam verba cessarent, que tamen hunc casum non comprehendunt.

Secundo. Quia Concil. eti præcepit Parochio, ut inquirat a parentibus, quem designant ad tenendum puerum, & tunc non alium admittat; si tamen culpa Parochi secus factum sit, illum per Ordinarium puniri jubet, sed non irritat vel annulat factum, ut satis patet, & ideo ex eo, quia solus tenet baptismatum, nascitur haec spirituali cognatio, tamquam quid necessario consequens dictam susceptionem pueri, juxta S. D. in 4. Sent. dist. 30. & 2. 2. quest. 147. art. 3. ad 2.

Ad 3. dicitur, quod ubi nec de voluntate Le-

gislatoris constat, ex ipsa verborum vi, & modo præcipiendo, nec ex ipsa materiæ gravitate, quæ præcipitur, aut prohibetur, colligi potest, quod lex obliget sub mortali, tunc saltem obligabit ad veniale, sed in hoc casu constat ex re gravissima, quæ præcipitur, ut culpus transgressio est maxime nociva proximi, & impeditiva ejus amoris, & charitatis, quam affinitas ex Baptismo contracta requirit, obligare ad culpam mortalem, quare hic non versamus in dubio, sed in lege, cujus transgressio contrariatur justitia & charitati, ut dictum est.

Ad alterum in casu supra posito videtur, nullam cum Hieronymo contrahi spirituali cognationem, tunc quia ubi non est consensus, non nascitur obli-

tertio. Quia hujusmodi cognatio contrahitur, etiamsi vir aliquem teneat voluntatem parentum, tunc, quia quod est ex statuto Ecclesie, non dependet à voluntate subjectorum, & ideo licet illi à Parochio vocatus ad tenendum baptismatum, non fuerit de voluntate parentum, contrahit nihilominus compatriotam, quæ est annexa actui personali ex decreto Ecclesie.

Ad 4. in contrarium dicitur, hanc obligationem compatriotatis oriri ex statuto Ecclesie, & ideo non pendere à consensu, seu voluntate parentum, sed à voluntate, & consensu Papæ, qui voluit, ut hoc cognationis vinculum nascetur ex Baptismo inter parentem, tenuum, & patrem, & matrem baptizati; & ideo sive parentes velint, sive nolint, dummodo aliquis solus, vel ad summum cum alio teneat baptismatum, statim oritur inter dictum puerum, & tenentes consanguinitatis spiritualis filiationis, quatenus ratione Baptismi dedi illi vitam spiritualem, & per consequens fit illi compatriotitas inter tenentem & parentes baptizati: & id quod pendet à lege superiori, & est annexum actui Baptismali, non irritatur, nec tolli potest per consensum, vel dissensum inferioris: Et quamvis amicitia, seu contractus pendens à voluntate contrahentium, requirat eorumdem consensum, nihilominus cognatio, seu parentela, oritur à lega, seu consequens actum Sacramentalis, non requirit alius quam personalem executionem illius actus, ex quo re ipsa intervenit talis obligatio.

Ad secundum dicatur: Concil. Trid. voluisse occurrere pluralitatem compatriotum, & supponit designatos tangentes, seu tenentes baptismatum tetigerint, non extenderat ad illos dicta compatriotitas: sed non loquitur in nostro casu, quando designati absunt, & non tenent, sed unius à Parochio vocatus tenuit, quia tunc cum non sit nisi unius solus compater, salvatur principialis intentio Concilii.

Ad tertium responderet: dispareat esse rationem. Nam in illo caso, qui tenet filium unius, quem crederat alterius, si erat sibi in animo tenere, v. gr. Joannem, & non alium, nec alio modo se obligare, & ideo non contrahit compatriotatam ex defectu intentionis, quam tamen contrahit, si solum esset error in materia. Et Lex Ecclesiastica annexuit hanc compatriotatam auctui intentionis, seu susceptionis, quia actus requirit intentionem tenentis. At compatriotitas ex parte parentum habet se solum respectivæ, & terminative ad hunc tenentem, & ideo sive velint, sive nolint, fiant relativè consanguinitatis illius, qui filium eorum in Baptismo tenuit, cum impossibile sit, aliquem esse patrem spiritualem baptizati, qualis fit tenens, & non resulteret statim cognatio compatriotatis, seu consanguinitatis spiritualis inter hunc tenentem, & patres naturales dicti baptizati.

EXAMEN VI.

De Sacramento Confirmationis, ejus Materia, Forma, Necessitate, Ministro, Subiecto, Effectu, &c.

S. Thom. q. 72. pr. 12. art.

Q UÆRO 1. Quid est Confirmationis, a quo, & ubi instituta? Quæ ejus materia? Quæ forma? Quæ necessitas?

LXXXVIII. Resp. 1. Confirmationis est unctio Christi ab Episcopo in fronte facta homini baptizato, sub certa verborum forma. Vel: Est Sacramentum Novæ Legis a Christo institutum ad spiritualem hominum in fide protestanda corroborationem. Prima definitio est physica, altera metaphysica, sicut Exam. §. n. 48. in R. ad Q. 1. dictum est de Baptismi definitio.

Resp. 2. Hoc Sacramentum est immediata à Christo institutum, & quidem probabiliter in Cena: non

verò quando Christo fuerunt oblati parvuli, ut eis imponeret manus, uii, & imposuit: nec quando post Resurrectionem Apostolis insufflando dedit Spiritum Sacrum.

1. Pars patet ex dictis supra Exam. 4. n. 28, R. 5.

2. Partem ex Traditione Apostolorum docet Fabianus Papa Epist. 2. c. 1. & patet ex usu Ecclesie, consecrantis tunc ejus materiam.

Ratio 3. p. Hoc Sacramentum non confert nisi baptizatis: Sed illi pueri tunc nondum erant baptizati. Ergo.

Ratio 4. p. Non erat conveniens, ut Christus una eademque actione simul instituerit duo Sacraamenta: Sed Christus tunc instituit Sacramentum Preuentientia: Ergo non Confirmationis.

Nota hic, quod S. Thom. hic art. 1. ad 1. ait, quod Christus instituerit hoc Sacramentum promovente promissa, non resperget Sacramentum, sed effectum eius. Unde in Cœna Sacramentum inservit, sed effectum tunc promisit, qui est plenius de Spiritu sancti, que non erat danda ante Christi resurrectionem, & Ascensionem. Explicatio patet ex textu, qui videatur.

Resp. 3. Materies remota Sacramenti est Chrismata, seu unguentum ex oleo olivarum, per Episcopum consecratum, & ex balsamo confectum.

Dixi, remota: quia materia proxima est unctio, qui hoc Sacramentum non suscipit, modo non omittat et contemptu, vel cum scandalo.

QUERELLA II. Quodnam est subjectum, quis Minister, vel effectus hujus Sacramentis?

LXXX. Resp. 1. Subjectum Confirmationis est qui liber homo baptizatus, si tamen baptizatus non sit, incapax est. Ita S. Doct. art. 6.

Declarator hoc in corp. Character Confirmationis ex necessitate præsupponit Charakterem baptismalem, ita ut si non baptizatus confirmaretur, nihil recipere, sed oportere iterato ipsum confirmari post Baptismum.

Ratio: Quia Confirmationis se habet ad Baptismum sicut augmentum ad generationem: sed nullus potest augmentari, nisi sit natus. Ergo similiter, &c.

Nota: De quo dubitatur, an sit confirmatus, debet confirmari sub conditione, v.g. Si non est confirmatus, Ergo te, &c.

Resp. 2. Solus Episcopus est Minister ordinarius hujus Sacramenti.

Ratio a priori est voluntas Christi: Rationem congruentiam dat S. Thom. art. 11. In quolibet operae ultima consummatio supremam arti, aut virtutis reservatur, sicut preparatio materie pertinet ad inferiores artifices, superior autem dat formam: sed per hoc Sacramentum consummatur, & perficiuntur Baptismus, & Episcopi oblinient summan potestatem in Ecclesia. Ergo.

R. 3. Simplex Sacerdos potest hoc Sacramentum validi, & hinc conferre ex commissione Papæ, non tamen Episcopi.

Ratio S. D. ibid, ad 1. Papa in Ecclesia habet plenitudinem signi crucis, confirmo te Chrismate salutis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. S. Thom. art. 4.

Declarator: Sensus est, quod de essentia Unicordis sit. 1. Ut fiat in fronte, quia ibi est sedes verecundie, non confirmandus, ut insinuat S. Th. art. 9.

in c. verecundetur confiteri Christi nomen, & maximè Cruxem, quæ Iudæi est scandalam, & Gentibus scutititia, nobis autem Dei Virtus & Sapientia.

3. Expressio SS. Trinitatis, ut docetur ex Apostolica Traditione, & Concilii, quæ cum Evangelio (in quo hoc non est expressum) pari sunt autoritatem.

LXXXIX. Resp. 5. Hoc Sacramentum debet omnibus exhiberi, non ut simpliciter necessarium, sed tamquam valde uile. S. Th. art. 8.

Declarator hoc in c. & ad 1. Per hoc Sacramentum promovetur homo spiritualiter in ætatem perfectam.

Hoc autem est de intentione naturæ, ut omnis qui corporaliter nascitur, ad perfectam ætatem perveniat, sed hoc quandoque impedit propter corruptibilitatem Episcoporum.

Ex quo colligitur, quod committere administrationem hujus Sacramenti sit actus potestatis Ordinis, habentis adjunctam supremam jurisdictionem super totam Ecclesiam. Item quod omnis Episcopus possit dicci Episcopus universalis Ecclesie, ly universalis sumendo in obliquo, ut construatur cum ly Ecclesie, non cum ly Episcopus, prout Papa solus est universalis Episcopus.

Colligitur 2. intelligentia illius dicti: Episcopus potest in sua Diocesi, quod Papa potest in tota Ecclesia. Nam verum solum est de iis, quæ Papa potest ex vi Ordi-

dinis, & consecrationis Episcopalis, non verò de iis, quæ potest ratione jurisdictionis, alias enim Episcopus in sua Diocesi posset cum infallibilitate condere Decreta fidel, & morum, ut potest Papa pro tota Ecclesia: quod nemo concedit. De quo plura infra Tr. 15. in proprio loco de Episcopatu.

15. Resp. 4. Primarius hujus Sacramenti effectus est gratia secunda, seu augmentum gratiae, cum speciebus nobis ad fidem, non quomodo cumque, sed constanter proficiendam. De quo vide dicta de gratia sacrament. Exam. 2. n. 19. Effectus secundarius est character, de quo supra Exam. 3.

QUERELLA III. Quid sentis de intentione, ac dispositione ad hoc Sacramentum, de loco in quo conferendum, de atate confirmandi, de Patrini, de alia paucis ei infligunt, de fascis quæ frons ligatur?

LXXXI. Resp. 1. De intentione recipendi Sacramentum dictum est supra Exam. 4. n. 36.

Resp. 2. De dispositione patet Exam. 2. n. 22. & seqq. Est enim Confirmatio Sacramentum Vivorum, adeoque recipiens debet esse in gratia. Hinc si est in mortali, & habet copiam Confessarii, tenet prius confitenti: si non habet, prærequiritur necessario contrito saltem existimata. Quamobrem Parochi tenentur suos Parochianos de hoc instruere, & serio admonere.

Ratio 3. Ex causa rationabilis hoc Sacramentum potest conferri extra Ecclesiam in loco honesto. Dum verò multitudine confluit, & nulla rationabilis causa excusat, conferendum est in Ecclesia.

Ratio: Propter reverentiam Sacramenti.

Ratio 4. Rationalib[us] mos est Ecclesie, ut confitendum habeat usum rationis.

Ratio: Ut caveatur periculum iterationis, & ut suscipiant illud cum majori reverentia.

Nota: Ubi Episcopi raro comparent, possunt etiam pueri, seu infantes licet confirmari, & in quibusdam locis sic expediri fieri.

Ratio 5. Perpetuo amentes baptizati sunt capaces hujus Sacramenti.

Ratio: Quia sunt capaces effectus ejus primarii, scilicet augmenti gratiae.

LXXXII. Resp. 6. In hoc Sacramento requiritur Patrini, qui confirmandum teneat.

Declarator hoc in D. art. 10. Sic ut aliquis de novo natus indiget instructore in his, quæ pertinent ad conservationem vite (secundum illud Hebr. 12. Patres quidem carnis nostra habuimus eruditores, & reverebamur eos) ita illi qui assumunt ad pugnam, indigent eruditioribus ad modum certaminis. Et ideo in bellis materialibus constitutior Duces, & Centuriones: sed homo per hoc Sacramentum paratur ad pugnam spiritualem. Ergo.

In Solut. ad 1. ait 1. Licet ille, qui confirmatur, sit adulteri corporaliter, non tamen spiritualiter. Et in Solut. ad 2. Licet baptizatus sit membrum Ecclesie effectus, nondum tamen est adscriptus militie Christianæ.

Ratio 7. Patrini debet esse confirmatus. Ita S. D. ib. ad 2. dicens: Non debet alius ad Confirmationem teneri, qui nondum est confirmatus.

Ratio 8. Non differt, utram masculi, vel feminina teneat aliquem in Confirmatione, ait S. Thom. ib. ad 3. Quia sicut dicitur Coloss. 3. In Christo Iesu non est di-

est masculus, & feminina. Unde admittitur unus vel una, nisi obstat consuetudo loci, non tamen (ut in Baptismo) unus, & una. Patrius Confirmationis non debet esse idem qui Baptismi, saltem extra necessitatem. Possunt hoc officio fungi Monachi, & Moniales, nisi Statuta proprie Religionis prohibeat. Legitur etiam practicatum esse, quod Episcopi eos, qui Patrinos habere non poterant, confirmaverint sine patrini, praesertim in magnis confusu.

De Cognitione, que per hoc Sacramentum contrahitur, dicitur infra de Matrimonio Tract. 16. Exam. 6. n. 75.

C A S U S.

*C*atulus suspector, seu Patrinos fuit Joannis in Sacramento Confirmationis, deinde post multis annos cum Catharina filia Joannis Matrimonium contrahere desiderat.

Queritur: Utrum cognatio, quam cum Joanne contraxit, ad illius filium Chatarinam extendatur, ita ut illam in usum sine dispensatione habere non possit?

Res. In Sacramento Confirmationis codem planè modo contrahitur cognatio Matrimonium dirimens, ac in Baptismo. Ut habetur in Decreto, cap. Nedum, de cognitione spirituali, his verbis: Ex confirmatione quoque, seu frontis Crismatione spiritualis cognatio eidem modo contrahatur, matrimonio similiter impedire contraenda, & atriens post contrafacta. Et in Concil. Trid. expresso definitum est, quod ea cognatio, que ex Confirmatione contrahitur, confirmationem, & confirmationatum, illusus patrem & matrem, ac tenentes non egreditur. Et ita Patrini cum confirmata, aut confirmante Matre contrahere non possit, nec Matrina cum confirmato, aut ejus patre, sed ultra has personas in iure expressas extendit non potest tale impedimentum, ut patet ex verbis Concilii. Unde licet aliunde pater & filia censeantur quasi una, & eadem persona; attamen concludendum est in causa, Carolum posse absque illa dispensatione, cum Catharina Joannis filia matrimonium contrahere.

LXXXIII. Resp. 9. Confirmato infliguntur alpa tum ut intelligat se habere esse paratum ad crucem, ignominiam, aliaque adversa pro suo Salvatore sustinendum. Tum etiam in memoriam collati Sacramenti.

Res. 10. De portanda in reverentiam Sacri Christi natus indiget instructore in his, quæ pertinent ad conservationem vite (secundum illud Hebr. 12. Patres quidem carnis nostra habuimus eruditores, & reverebamur eos) ita illi qui assumunt ad pugnam, indigent eruditioribus ad modum certaminis. Et ideo in bellis materialibus constitutior Duces, & Centuriones: sed homo per hoc Sacramentum paratur ad pugnam spiritualem. Ergo.

In Solut. ad 1. ait 1. Licet ille, qui confirmatur, sit adulteri corporaliter, non tamen spiritualiter. Et in Solut. ad 2. Licet baptizatus sit membrum Ecclesie effectus, nondum tamen est adscriptus militie Christianæ.

Ratio 7. Patrini debet esse confirmatus. Ita S. D. ib. ad 2. dicens: Non debet alius ad Confirmationem teneri, qui nondum est confirmatus.

Ratio 8. Non differt, utram masculi, vel feminina teneat aliquem in Confirmatione, ait S. Thom. ib. ad 3. Quia sicut dicitur Coloss. 3. In Christo Iesu non est di-